

LIPNICA

Moravske Toplice Občasni informativni list občine

Foto: Jozse FOJBIC

**VODA
JE VIR
ŽIVLJENJA**
– prastaro
sporočilo
in modrost
vsebuje
ta stavek –
zavedajmo
se ju vse
dni v letu,
ne le ob
dnevu vode.

U V O D N I K

Letošnja prva številka Lipnice, ki je že 27. po vrsti, opozarja na prizadevanja po čistejšem okolju in poziva na čistilno akcijo, ki bo v vsej državi v soboto, 8. aprila. Do srede maja bosta sledila še odvoza kosovnih in posebnih odpadkov, obveščeni smo o odvozu odsluženih avtomobilov ... Vse za to, da ne bi bilo razlogov za črna odlagališča. Ne gre le za estetiko – ocene o primernosti preteklih ravnanj nam redno izstavljajo v obliki analiz o oporečni pitni vodi in drugih znakih porušenega ravnovesja v naravi.

Seveda Lipnica v poročilih skuša zajeti dogajanja zadnjega obdobja, objavlja letošnji občinski proračun (še več bo v naslednjih številkah!), objavlja razmišljanje župana o razvojnih možnostih, poroča o načrtih in uspehih ter visokih priznanjih turističnih delavcev, opozarja na prometno (ne)varnost in poroča o drugem.

Novosti je dvoje: še dve strani v 4-barvnem tisku in predvsem: sestavki v madžarskem jeziku, kar bo odslej stalnica glasila.

In veliko več kot doslej o aktivnosti mladih na naših šolah in v vrtcih ...

**VRTCI OBČINE
MORAVSKE TOPLICE**
Levstikova 11
9226 Moravske Toplice
tel.: 38 - 470

**OBVEŠČAMO
STARŠE PREDŠOLSKIH OTROK**
da bo vpis otrok – novincev za šolsko leto
2000/2001

v vse enote zavoda Vrtci občine Moravske Toplice, ki delujejo v naslednjih krajih:

- Bogojina,
- Filovci,
- Fokovci,
- Martjanci,
- Moravske Toplice,
- Prosenjakovci – Pártosfalva,

od ponedeljka, 17. aprila do petka, 21. aprila 2000,
od 8.00 do 13.00 ure
na upravi vrtca v
Moravskih Toplicah, Levstikova 11.*

RAZVOJNE MOŽNOSTI OBČINE

KMETIJSTVO IN TURIZEM STA NAJPOMEMBNEJŠI IN EDINI REALNI RAZVOJNI MOŽNOSTI NAŠEGA OKOLJA

O tem, da so v razvoju sonaravnega načina kmetovanja in ekološko naravnane turizma najpomembnejši potenciali naše občine in širše skupnosti, ni potrebno izgubljeni veliko besed. Tudi v preteklih številkih našega informativnega lista je bilo veliko zapisano o vseh, s tem povezanih vsebinah, zato se bom v tem sestavku osredotočil predvsem na organizacijsko problematiko obeh obravnavanih panog.

Obdobje, ko nastaja sestavek, je dovolj specifičen, morda tudi prelomen za marsikaterega posameznika v našem prostoru, saj se bo potrebno relativno hitro odločiti, kje v bodoče iskati svoj »prostor pod soncem« oziroma svoj dohodek. Slovenija je namreč pred sprejemom najpomembnejšega dela evropske zakonodaje in v tem trenutku premalo vemo o dejanskih posledicah vključitve v notni evropski trg.

Ob tem pa smo še v predvolilnem letu. Bojim se, da se bodo tisti, ki bi morali veliko več kot samo sprejemati in prepisovati evropsko zakonodajo, ukvarjali sami s sabo in njim podobnimi. Tako tudi v tem primeru velja tista ljudska: *Pomagaj si najprej sam – pa ti bo tudi bog pomagal.*

Čeprav je možnost lokalnih skupnosti pri tako pomembnih vprašanih, kot je državna strategija na ravni turizma in kmetijstva, relativno omejena, pa v naši občini ne želimo čakati le na druge. V nadaljevanju bi rad pojasnil, kaj smo v tem trenutku sposobni narediti skupaj z našimi občani oziroma ožjo in širšo regijo.

MOŽNOSTI TURISTIČNEGA RAZVOJA

Vsekakor smo z ustanovitvijo Lokalne turistične organizacije »Prekmurski turistični izvir« v naši občini začeli pravočasno razmišljati o tem, da je potrebno vse turistične potenciale združevati na nivoju regije, zato smo ustanovili turistično organizacijo skupaj s še 12 drugimi občinami v Prekmurju – to so predvsem občine Goriškega in mestna občina Murska Sobota. S tem smo storili velik korak, vendar bo ves nadaljnji razvoj odvisen predvsem od vseh tistih, ki so že sedaj kreatorji turizma v našem okolju, in od tistih, ki ste po Zakonu o pospeševanju turizma postali obvezni člani te nove velike »družine«.

Naša naloga, naloga lokalne skupnosti se sicer z ustanovitvijo Lokalne turistične organizacije in pridobitvijo turističnega območja – to je v postopku pridobitve – ni končala, vendar je smoter in oblika organizacije taka, da nudi možnost lastne pobude vsakemu posamezniku na način, ki ga v turistično razvitih državah dobro poznajo. Potrebno je zapisati, da bodo vsa vlaganja tako lastnih sredstev iz naslova članarin, turistične takse, donatorstev, sponzorstev in predvsem iz naslova pridobljenih sredstev od države morala biti zelo skrbno dogovorjena, saj je izključena možnost neposrednega podpiranja posameznika na račun drugih članov »družine«. V osnovi bodo morali biti programi dovolj dobri, da boste vsi, ki boste novi člani LTO, našli lasten motiv zato, da tudi sami prispevate k njegovi uresnitvi.

Vsekakor je zelo napačno razmišljanje že pred začetkom delovanja LTO, da bomo s tem neposredno dobili veliko sredstev za lastni razvoj. Vendar pa drži trditev, da bo to možno pričakovati šele posredno, preko izvedbe programa, ki ga bo sprejemala nova LTO – tu pa je spet naloga vsakega posameznika, da najde svoj smisel pri snovanju programa.

Predvsem ne bi želel, da se ustavi tako kot marsikje v naši regiji razprava ob ustanovitvi nove LTO le na točki članarine, kajti to samo pomeni, da dejansko ne poznamo oziroma nočemo poznati namena in cilja te nove oblike uresničevanja razvojnih možnosti turizma v našem okolju, ki pa kljub vsemu ni več tako daleč od turistično razvitejših regij v naši državi.

KMETIJSTVO PRED VSTOPOM V EU

Vedno bolj je jasno, da bo mali kmet z raznoliko kmetijsko proizvodnjo na razdrobljenih kmetijah težko preživel v hudi konkurenci z evropskim in svetovnim kmetom, ki ima bistveno drugačno strukturo proizvodnje in bistveno večjo površino zemljišč. Ne želim sicer polemizirati o tem, kako bo dejansko v prihodnje z našimi malimi kmetijami, ker je to vsebina, ki jo mora reševati država, če želi, da zadrži v naših vaseh vsaj nekaj mladih družin – kar je strateško

vprašanje izjemnega pomena za državo, vendar pa nisem popolnoma prepričan, da se bo to posrečilo. Ne samo zaradi državne politike v kmetijstvu, ampak tudi zaradi še vedno zelo težavnega miselnega preobrata našega kmeta. K temu razmišljanju me silijo nekatere nerazumljive reakcije ljudi, ko na zborih občanov občina ponuja programe namakanja, komasiranja ali drugih agrarnih posegov za izboljšanje možnosti pridelave, a je še vedno veliko posameznikov, ki ne zmorejo toliko dobre volje, da bi sprejeli »ponujeni denar«, ki ga je sicer v državnem proračunu za te namene vedno manj. V občini si močno prizadevamo, da bi čimprej uspešno začeli in končali še preostale nekomasirane površine na eni strani in predvsem pridobili strateško prednost z namakalnimi sistemi na drugi strani. Pri teh vsebinah je zelo težko pridobiti državo za sofinanciranje, zato bi se morali tega zavedati vsi tisti, ki s svojimi odločitvami danes onemogočajo izvedbo takih sprememb in na ta način neposredno močno škodijo ne samo sebi, temveč tudi vsem svojim sovaščanom, ki si želijo takih posegov, saj so ti osnova za vse nadaljnje načrtovanje lastnega razvoja na kmetiji.

Občinska služba in sodelavci, ki pripravljajo te projekte, bodo sicer naredili vse, da večina tistih, ki se bodo odločili za pristop v te agrarne spremembe, ne bo oškodovana zaradi manjšine, ki v tem trenutku ne zmore doumeti položaja, vendar pa srčno upam, da bodo tudi ti posamezniki še pravočasno zaznali trenutek, ki pomeni tudi za njihovo kmetijo zadnjo priložnost ...

Enako pomembna se mi zdi še ena vsebina, ki je v tem trenutku zelo vroča na področju kmetijstva: tako imenovano novo prestrukturiranje v okviru bivše Kmetijske zadruge, katere premoženje se po klavnem koncu razprodaja istim lastnikom za višje zneske, kot je dejanski dolg zadruge v stečaju. Ironija, ki ji ni para v sodobni praksi stečajev v ožji okolici! Izgleda, da nihče od tistih, ki za tako velik denar kupujejo nazaj svoje premoženje, ne misli na poslovne možnosti naslednjega obdobja, saj si je skoraj nemogoče drugače razlagati, da bi bile nove združne tvorbe sposobne odplačati tako visoke nove kreditne obveznosti brez motenj v svojem gospodarjenju. Kdo ima koga pri tem za ...?!

Da bi omogočili predvsem večjim kmetijskim pridelovalcem vključitev v asociacijo, ki je osnova za pridobitev državnih subvencij in drugih oblik sofinanciranja iz različnih virov, pripravljamo v našem okolju novo obliko združevanja v obliki GOSPODARSKEGA INTERESNEGA ZDRUŽENJA (GIZ), v katero v tem trenutku vabimo vse večje kmetijske pridelovalce na vseh področjih kmetijske proizvodnje (poljedelstvo, živinoreja, sadjarstvo, vrtnarstvo...). V okviru istega združenja želimo začeti z izgradnjo pilotskega projekta za pridelavo in predelavo ter trženje zelenjave in drugih kultur z izrabo toplotne energije iz tehnološko uporabljene termalne vode v okviru Zdravilišča Moravske Toplice. Zdravilišče bo eden od soustanoviteljev nove družbe, ki bo delovala znotraj omenjenega GIZ. Ta projekt je prijavljen na natečaj za sofinanciranje iz sredstev EU v okviru predpristopne strategije za Slovenijo in prepričan sem, da je dober začetek kvalitetne povezave vseh tistih, ki se z kmetijstvom že sedaj resno ukvarjajo in želijo biti sposobni sodelovati v kmetijski strukturi bodočega skupnega evropskega trga.

Seveda z ustanovitvijo združenja ne zmanjšujemo pomena že ustanovljenih kmetijskih zadrug, ki imajo po mojem mnenju lahko pomembno vlogo predvsem za manjše kmetijske proizvajalce in mešane kmetije, ki nimajo realnih možnosti in tudi nikakršne potrebe neposredno sodelovati kot samostojni člen v asociaciji novega združenja. Odločitev posameznega kmeta pa mora biti vedno vezana na njegov ekonomski interes, ker le ta velja v Evropi, če seveda govorimo o dohodkovni in gospodarski plati življenja ljudi.

Feri CIPOT, župan

Intenzivno investiranje v Zdravilišču Moravske Toplice PO BAZENSKEM KOMPLEKSU IN APARTMAJSKEM NASELJU ŠE IGRIŠČE ZA GOLF

Z inštalacijskimi in obrtniskimi deli se je gradnja sodobnega bazenskega kompleksa Terme 3000 – ime so izbrali na natečaju – na vzhodni strani zdravilišča v Moravskih Toplicah prevesila v zaključno fazo. Prav tako se končuje gradnja druge faze apartmajskega naselja Prekmurska vas na zahodu zdraviliškega kompleksa.

Kot pravi direktor zdravilišča Dušan Benčik, bo imel bazenski kompleks kar 14 tisoč kvadratnih metrov skupnih površin, od tega bo v enajstih bazenih 2.200 kvadratnih metrov vodnih površin. Bazenski kompleks, čigar investicijska vrednost znaša 2,5 milijarde tolarjev, bo obogaten s številnimi vodnimi atrakcijami in bo eden najsodobnejših v Evropi: bazen v nadstropju bo s spodnjim povezan s sla-

pom, imel bo več kot 20 metrov visok toboganski stolp, s katerega bosta speljana dva tobogana dolžine 170 in 140 metrov, eden od bazenov bo imel tudi skakalni stolp. Že v času glavne letošnje kopalne sezone bodo prišli na svoj račun tako dnevni kopalci kakor tudi stalni gostje zdravilišča, saj bo prav slednjim na razpolago tudi kvaliteten bazen z naravno zdravilno termomineralno vodo. S Terma-

mi 3000 se bodo vodne površine zdravilišča podvojile in bodo znašale več kot 4.400 kvadratnih metrov.

Da gre v Zdravilišču Moravske Toplice za najuspešnejše obdobje investicijskih vlaganj doslej, potrjuje tudi dejstvo, da se zaključuje tudi gradnja apartmajskega naselja Prekmurska vas II s 144 apartmaji, parkirnimi prostori in spremljajočimi objekti. Posteljne zmogljivosti zdravilišča se bodo s tem podvojile.

Že letos pa naj bi v zdravilišču začeli širiti igrišče za golf. Zagotovljenih imajo že vsaj 15 hektarov površin. Zdravilišče bi naj obdali z igriščem za golf kar s treh strani – vzhodne, južne in zahodne.

Kljub balkanski krizi, ki jim je odgnala več kot desetino tujih gostov, in vse slabši prometni infrastrukturi v Pomurju, so v Zdravilišču Moravske Toplice zadovoljni z lanskimi poslovnimi rezultati: ob dveh milijardah tolarjev prihodkov so ustvarili 205 milijonov tolarjev čistega dobička.

PREKMURSKA VAS II – del naselja je zgrajen in urejen

Srečanje turističnih delavcev Pomurja PRIZNANJA NAŠIM TURISTIČNIM DELAVCEM

V organizaciji Pomurske turistične zveze in pod pokroviteljstvom Občine Radenci in Radenske d. d. je v Kongresni dvorani hotela Radin v Radencih potekalo tradicionalno osmo srečanje pomurskih turističnih delavcev. Vrhunec prireditve je bila tudi tokrat podelitev priznanj in plaket najzaslužnejšim posameznikom, društvom, šolam ter krajem, ki so v minulem letu največ prispevali k razvoju turizma v pokrajini ob Muri. Med dobitniki nagrad so bili tudi letos turistični delavci iz naše občine. Plakete za prispevek k razvoju turizma so prejeli: gostinec *Jože Grabar iz Sela*, *Turistična kmetija Flisar iz Moravskih Toplic* ter vodja kuhinje v Zdravilišču Moravske Toplice *Terezija Gergorič*.

Jože Grabar se s samostojno gostinsko dejavnostjo v domačem kraju, Selu, ukvarja že od leta 1986. Z delovnimi izkušnjami, ki si jih je nabral v velikih gostinstvo-turističnih podjetjih po Sloveniji in nazadnje kot direktor hotela v Kranjski gori, je uspel, da je njegova gostinska hiša v samem vrhu uspešnih in kvalitetnih slovenskih gostiln. Z vodenjem Sekcije za gostinstvo pri Območni obrtni zbornici Murska Sobot je pomembno prispeval k razvoju gostinstva in turizma v Pomurju, pomemben pa je tudi njegov delež pri organizaciji in izvedbi promocijskih aktivnosti Pomurske turistične zveze.

Terezija Gergorič iz Mlajtnec je v svoji poklicni karieri prispevala velik delež k uveljavitvi kulinarčne stroke. Kot vodja kuhinje v Zdravilišču Moravske Toplice je svoje bogato znanje in skrivnosti kuhar-

skih veččin vsa leta nesebično prenašala na mlade in vzgojila vrsto sposobnih kuharjev, ki bodo nadaljevali sloves odličnosti moravske kuhinje po njeni upokojitvi. Hotel Ajda je prav po zaslugi odlične kuhinje leta 1996 dobil priznanje Gospodarske zbornice Slovenije kot najboljši hotel v državi, Taverna v hotelu Ajda pa v letu 1999 zlato plaketo za odličnost kulinarike.

Nagrada turistični kmetiji Flisar sovпада s 25-letnico njenega uspešnega delovanja. Flisarjevi so v bistvu začeli orati ledino na tem področju, saj je bila to leta 1975 prva turistična kmetija v Prekmurju. Vztrajali so, uspeli in postali zgled drugim. V zadnjem času deluje turistična kmetija v novih prostorih. Razpolaga s petindvajsetimi posteljami.

Nagrajencem iskreno čestitamo!

SEJEM ALPE-ADRIA V LJUBLJANI

Na mednarodnem spomladanskem sejmu Alpe-Adria na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani konec marca je bilo številno zastopstvo turističnih delavcev iz pokrajine ob Muri.

Foto: KLEMENČIČ

Sodelovala je tudi lokalna turistična organizacija Prekmurski turistični izvir s sedežem v Moravskih Toplicah. V okviru slednje so se predstavile občine, ki so združene v omenjeno LTO. Svoj dan s posredovanjem informacij in promocijskega gradiva je imela tudi občina Moravske Toplice.

DUŠAN BENCIK – DOBITNIK NAGRADE GZS

Zaradi spleta različnih okoliščin lahko v pokrajini ob Muri tačas na prste preštejemo uspešne gospodarske družbe. V krog najuspešnejših spada že vrsto let tudi Zdravilišče Moravske T(t)oplice in direktor Dušan Bencik je dobil najvišje državno priznanje za gospodarske dosežke – nagrado Gospodarske zbornice Slovenije. S tem se je potrdilo Bencikovo uspešno desetletno vodenje enega najhitreje rastočih slovenskih turističnih podjetij. Dušan Bencik je dobil nagrado za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke v skupini srednjih in velikih podjetij.

Preglejmo torej dosedanje uspešno pot gospodarstvenika oziroma uspehe družbe, ki jo vodi. Po diplomii na VEKŠ Univerze v Mariboru se je v prvi polovici 80. let zaposlil kot finančni inšpektor in pozneje revizor za področje gospodarstva in bank v tedanji Službi družbenega knjigovodstva v Murski Soboti.

V začetku leta 1991 je zasedel mesto direktorja Zdravilišča Moravske Toplice, ki je bilo tedaj prezadolženo, saj so lastni viri znašali vsega 18 odstotkov. Po dokapitalizaciji – kreditne obveznosti so spremenili v trajne vloške v višini 980 milijonov tolarjev – se je izboljšal tudi delež lastnih virov sredstev. Že leta 1993 je bilo lastni-njenih 37 % družbenega kapitala. Po drugi dokapitalizaciji lansko leto se je osnovni kapital družbe povečal za 740 milijonov tolarjev oziroma za dobro tretjino. Tako znašajo lastni viri družbe že 77 % vseh virov sredstev. Zdravilišče Moravske Toplice je leta 1995 zaključilo proces lastniškega preoblikovanja in prek javne prodaje delnic ponudilo možnost, da so v lastni-njenju sodelovali tudi državljani RS. Ob več kot 2.000 malih delničarjih imajo večinski delež lastništva v družbi strateški partnerji, kot so: Sava Kranj, HIT Nova Gorica, Radenska Radenci, Pomurska banka NLB ter skladi in PID-i. Delnice Zdravilišča Moravske Toplice so bile med prvimi uvrščene na Ljubljansko borzo v kotaciji A.

Od leta 1991 podjetje nenehno stopnjuje uspešnost poslovanja, saj se je v tem času prihodek s 700 milijonov tolarjev povečal skoraj za trikrat – na več kot dve milijardi tolarjev v lanskem letu. Enaka ugotovitev velja tudi za dobiček, ki ga je bilo leta 1997 167 milijonov tolarjev, leto zatem 228 milijonov, lani pa je znašal 205 milijonov tolarjev. V primerjavi s panogo – slovenskimi naravnimi zdravilišči – spada moravsko zdravilišče med tiste z najvišjo stopnjo reproduktivne sposobnosti (9 %). Da gre za zelo uspešno gospodarsko družbo, je mogoče razbrati tudi iz poslovnih prihodkov na zaposlenega: ob Bencikovem prihodu so znašali 2,2 milijona, konec 90. let pa že 6,5 milijona tolarjev.

O uspešnem poslovanju govorijo tudi podatki o zasedenosti oziroma številu nočitev.

Medtem ko je slovenski turizem v letu 1998 ustvaril za 21 odstotkov manj nočitev kot leta 1990, se je v Zdravilišču Moravske Toplice število nočitev povečalo kar za 31 odstotkov. Več kot polovico nočitev – vseh je v letu blizu 260.000 – ustvarijo na tu-

Dušan Bencik – dobitnik nagrade GZS za izjemne gospodarske in podjetniške uspehe

jem trgu, zlasti avstrijskem in nemškem. Po številu nočitev zavzemajo med šestnajstimi slovenskimi turističnimi kraji 7. mesto, po številu nočitev tujih državljanov pa so še za mesto višje. Zdravilišče ima s tujimi turističnimi agencijami sklenjenih kar 45 stalnih pogodb.

V zadnjem desetletju je zdravilišče v skladu z dolgoročno razvojno strategijo ogromno investiralo. Po izgrad-

nji večnamenskega športnega parka z umetno travo in peščenimi teniškiimi igrišči, prvo fazo apartmajskega naselja Prekmurska vas ter vadbiščem za golf, se tudi letos nadaljujejo obsežna investicijska vlaganja. V izgradnji sta bazenski kompleks Terme 3000, vreden 2,5 milijarde tolarjev, in druga faza apartmajskega naselja v skupni vrednosti 2,4 milijarde tolarjev. Z dokončanjem teh investicij – to naj bi se zgodilo že pred glavno letošnje turistično sezono – se bodo vodne in posteljne zmogljivosti zdravilišča skoraj podvojile. Že letos bodo nadaljevali izgradnjo igrišča za golf z 9 oziroma 18 igralnimi polji, vredno 280 milijonov tolarjev.

Z omenjenimi investicijami zdravilišče ne bo le povečalo svojih kapacitet, temveč bo v prvi vrsti dopolnilo kvaliteto storitev ter pestrost ponudbe oziroma povečalo konkurenčno sposobnost na domačem, še bolj pa na tujih trgih. S poslovno politiko z natančno določenimi cilji želijo v Moravskih Toplicah doseči večjo prepoznavnost podjetja v evropskem prostoru, hkrati s vstopom Slovenije v Evropsko unijo, s sproščanjem pretoka ljudi, blaga, storitev in kapitala pa nenazadnje doseči večjo učinkovitost poslovanja.

Geza GRABAR

Čestitamo direktorju Dušanu Benciku za visoko nagrado!

PREKMURSKI TURISTIČNI IZVIR

Tretja lokalna turistična organizacija (LTO) na območju Pomurja – za Ljutomerom in Lendavo – je bila ustanovljena v Moravskih Toplicah. Župani in predstavniki turističnih in drugih organizacij so namreč slovesno podpisali pogodbo o ustanovitvi gospodarskega interesnega združenja s področja turizma.

Lokalna turistična organizacija *Prekmurski turistični izvir* s sedežem v Moravskih Toplicah je ena največjih v državi tako po velikosti območja – z Mestno občino Murska Sobota vključuje kar trinajst prekmurskih občin – kot po članstvu: v njej so vsa najpomembnejša turistična podjetja v tem okolju. LTO, ki

je steber bodoče organiziranosti turističnega gospodarstva in drugih nosilcev turistične dejavnosti, bi naj učinkovito pospešila trženje turističnih produktov s poudarkom na bogati vsebini večjega dela Prekmurja, Goričkega, Ravenskega in dela Dolinskega.

Geza GRABAR

REŠEVANJE IN ZAŠČITA – GASILSTVO

Obrambni minister na obisku v Moravskih Toplicah

PODPORA GASILSTVU IN CIVILNI ZAŠČITI V OBČINI

Ob podpisu pogodbe med Ministrstvom za obrambo in Občino Moravske Toplice o prodaji oziroma preureditvi bivše stražnice v Središču ob slovensko-madžarski meji v večnamenski kulturno-gospodarski center se je mudil na obisku v Moravskih Toplicah obrambni minister dr. Franci Demšar s sodelavci – v delegaciji še bili državni sekretar Miroslav Terbovc, mag. Alojz Ferlinc, državni podsekretar-vodja Službe za nepremičnine, Dušan Grof, državni podsekretar-koordinator dela Uprave za obrambo ter Janez Ilnikar, predstavnik kabineta ministra. Sestali so se s predstavniki občinske gasilske zveze in štaba Civilne zaščite.

Predsednik OGZ Slavko Škerlak in poveljnik štaba Civilne zaščite Štefan Jančarič sta predstavila delovanje in organiziranost omenjenih organizacij na področju zaščite in reševanja.

Štefan Jančarič je poudaril, da so enote Civilne zaščite v občini vzpostavljene in aktivno delujejo. Na visokem nivoju je po njegovem mnenju tudi izobraževanje in sodelovanje z gasilci na področju zaščite in reševanja – spomnimo se obsežnih in zelo učinkovitih akcij ob poplavah jeseni leta 1998 ter maja lanskega let. Vse pomembnejše je tudi sodelovanje s predstavniki sosednje Madžarske. Ker je na območju občine veliko gramoznic, si tako gasilci kakor predstavniki Civilne zaščite prizadevajo, da bi v sodelovanju z regijsko potapljaško enoto v občini usposobili skupino potapljačev, ki bi delovala pod okriljem regijskih potapljačev.

Slavko Škerlak je visokim gostom predstavil organiziranost gasilstva v občini, pri čemer je dal poseben poudarek dosedanjemu izobraževanju, delu z mladimi, delu na operativnem področju, organiziranosti operativnih enot, požarni ogroženosti ter sodelovanju z drugimi organi in organizacijami v občini ter z gasilci iz sosednje Madžarske. Posebej je poudaril problem financiranja 28 gasilskih društev, kolikor jih deluje v občini, in težave pri opremljanju in zamenjavi dotrajanega voznega parka, še posebej pa problem opremljanja gasilskih društev, ki delujejo na območjih z večjo stopnjo požarne ogroženosti. Omenil je tudi nujnost opremljanja s specialno zaščitno opremo, ki je za gasilce v prvi vrsti zaradi velikega zdraviliškega in hotelskega kompleksa v Moravskih Toplicah nujno potrebna.

MINISTER NA OBISKU – skupinska slika udeležencev pogovora

Najvišji predstavniki obrambnega ministrstva so izrazili zadovoljstvo s trenutno organiziranostjo gasilstva in štaba Civilne zaščite v teritorialno največji prekmurski občini, državni sekretar v ministrstvu za obrambo Miroslav Terbovc je posebej pohvalil aktivnosti pri izobraževanju ter obljubil vso podporo ministrstva delu na tem in podobnih področjih. Obrambno ministrstvo si bo tudi prizadevalo, da se bo nadaljevalo in poglobljalo sodelovanje na področju zaščite in reševanja na mednarodni ravni. Ker občina meji na sosednjo Madžarsko, gre zlasti za sodelovanje s predstavniki omenjene države.

Obe strani sta se strinjali tudi o pomembni vlogi, ki jo je gasilstvo odigralo skozi zgodovino, saj je bilo in ostalo gibalno razvoja in napredka posameznih sredin, zato bi imelo omejevanje ali celo ukinjanje delovanja v okoljih nepopravljivo škodo.

IZOBRAŽEVANJA GASILCEV IN ČLANOV CIVILNE ZAŠČITE

Pri Občinski gasilski zvezi Moravske Toplice in štabu Civilne zaščite občine Moravske Toplice so bili na področju izobraževanja minulo zimo zelo aktivni, saj so za svoje člane in druge občane pripravili vrsto izobraževanj.

V Andrejcih je potekal tečaj za izprašane gasilce iz gasilskih društev sektorja Martjanci. Tečaja se je udeležilo več kot 20 slušateljev, prevladovali pa so mladi gasilci iz Andrejca in s Suhega Vrha.

Štab Civilne zaščite občine Moravske Toplice je v sodelovanju z območno organizacijo Rdečega križa Murska Sobota s teoretičnim delom v Moravskih Toplicah in praktičnim delom na Osnovni šoli Fokovci pripravil 70-urni uvajalni tečaj izobraževanja ekip prve medicinske pomoči. Tečaja se je udeležilo 32 slušateljev z območja celotne občine, ki bodo v prihodnje skrbeli za morebitne intervencije na terenu, ob požarih, naravnih ali drugih nesrečah.

V organizaciji OGZ Moravske Toplice, Avto-moto društva Murska Sobota in soboškega Avtobusnega prometa pa se je v teh dneh v prostorih občinske uprave v Moravskih Toplicah zaključil še teoretični del izobraževanja gasilcev - bodočih voznikov kategorije C. V izobraževanje se je vključilo 23 kandidatov in ena kandidatka iz gasilskih društev Andrejci, Čikečka vas, Domanjševci, Fokovci, Noršinci, Sebeborci in Selo.

V okviru CIVILNE ZAŠČITE v občini razen štaba delujejo še: oddelek za tehnično reševanje, ekipa za prvo pomoč, ekipa za izvidovanje, služba za podporo in enota za RBK zaščito – oddelek za dekontaminacijo.

Vodstvo štaba Civilne zaščite občine Moravske Toplice sestavljajo: župan Franc Cipot, poveljnik Štefan Jančarič, podpoveljnik Vojko Vučklič ter člani: Slavko Škerlak, Dušan Klančar, Majda Lipič, Suzana Deutsch, Igor Benkovič, Robert Janko in Jože Kulčar.

V okviru OBČINSKE GASILSKE ZVEZE Moravske Toplice je v 28 prostovoljnih gasilskih društvih včlanjenih okrog 1.800 gasilcev, od tega jih je tretjina operativnih članov, ki so v večji meri usposobljeni za gašenje, reševanje, delo z motornimi brizgalnami, dihalnimi aparati, ročnimi gasilnimi aparati in drugimi napravami v uporabi OGZ. Društva razpolagajo s 27 gasilskimi vozili GV1, sedmimi GVV1, dvema GVC24/50, enim GVC 16/25 ter enim VM1.

Osrednje društvo v občini je PGD Moravske Toplice, ki spada v II. kategorijo, preostala društva so razvrščena v I. kategorijo.

Vodstvo OGZ Moravske Toplice sestavljajo: predsednik Slavko Škerlak, podpredsednik Janez Zadavec, poveljnik Ludvik Gomboc, podpoveljnik Jože Čarni ter člana Štefan Gumilar in Štefan Žohar.

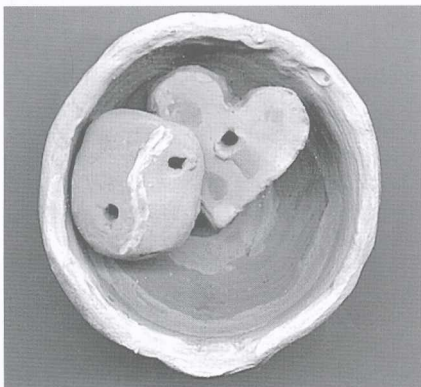
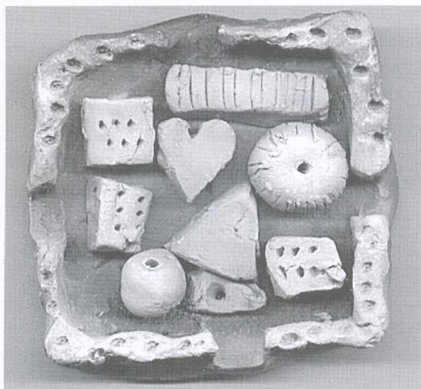
Slovenski kulturni praznik PRISRČNA PRIREDITEV V PROSENJAKOVCIH

Osrednja prireditev ob letošnjem 8. februarju – slovenskem kulturnem prazniku v občini Moravske Toplice je bila v kulturni dvorani v Prosenjakovcih. Večer je minil ob nastopu skupin iz vseh kulturno-umetniških društev v občini: »Ady Endre« iz Prosenjakovec, »Avgust Gašparič« iz Vučje Gomile, »Jozef Košič« iz Bogojine, »Attila József« iz Motvarjevca, kulturno-turističnega društva »Betlehem« iz Sela, ženskega pevskega zbora »Vrtci občine Moravske Toplice«, moškega pevskega zbora »Anton Martin Slomšek« iz Martjanec ter učencev osnovnih šol v občini: DOŠ Prosenjakovci, OŠ Fokovci in Bogojina.

Slavnostni govornik na prireditvi je bil podžupan Jozef Matis. V daljšem nagovoru se je dotaknil pomena kulturnega praznika za slovensko narodno zavest, kulturno raven naših državljanov ter kulturnega življenja v občini, ki ga pomembno sooblikujejo tudi številne skupine na narodnostno mešanem območju.

Kulturnemu prazniku je bil posvečen tudi celovečerni samostojni koncert ženskega pevskega zbora Petrol v evangeličanski cerkvi v Moravskih Toplicah.

Geza GRABAR

Izdelka Pepelnik in Srce učencev OŠ Bogojina

OŠ Bogojina VODA JE VIR ŽIVLJENJA (Vizija prihodnosti)

Sama tavam po puščavi in se smilim sama sebi. Poskušam se spomniti, kako sem pravzaprav pritavala v puščavo, a trenutno si še nisem povsem na jasnem. Razgledujem se okrog in moram priznati, da ne vidim ničesar pametnega razen peska. Vroč sonce me z vso močjo objema in tudi puščavski pesek kar žari. Hodim naprej in skušam poiskati kakšno senco, a mi nikakor ne uspeva. Vsa izgubljena še naprej tavam, a nikamor ne pridem. Začutim željo po vodi. Počasi mi zmanjkuje slin in usta imam popolnoma suha. Od utrujenosti in predvsem od potrebe po vodi se zgrudim. Trenutno se ne zavedam, da ležim na puščavskem pesku brez ene same kapljice vode. Prespim noč in zjutraj me sonce že objema s svojimi sončnimi žarki. Še vedno ne vidim ne začetka in ne konca puščave, a se vseeno ne predam. Sklenem, da še vedno poskusim najti vsaj nekaj vode. Na lakoto hitro pozabim.

Nekje iz daljave zaslišim besede. Z navdušenjem hitim nasproti, a spet nikamor ne pridem. Po tihem sem se že veselila, da me bodo ti ljudje, ki se pogovarjajo, odpeljali domov. Hitim in hitim ... Naenkrat se izza kupčka peska prikaže kaktus. Iz njega so prihajali glasovi. Začudeno sem ga opazovala in upala, da se bo zdaj zdaj prikazal kak človek. Približam se mu in ugotovim, da sem se krepko zmotila, saj ni bilo nikjer ljudi. Premišljuje, od kod so prihajali glasovi. Zlekнем se pod kaktus in ugotovim, da me ubija želja po vodi. Podzavestno začnem na glas razmišljati. Ena od mnogih misli je bila povezana z vodo. Takrat nad mano nekdo reče vprašujoče: »Tudi ti čutiš željo po vodi?« Nisem upala odvrniti pogleda s tal, saj me je bilo strah. Še vedno strim v pesek. Začutim, da me objema kaktusovo listje. Začudim se in pogledam navzgor. Kaktus mi reče: »Poglej me, kako trpim, že več tisočletij ni bilo dežja.« Spraševala sem se, le kako še ni izumrl. Povedala sem mu, da me močno čudi, da še živi. Takrat je zmajal z glavo in dejal: »Oh, deklica draga, vem, da te zanima moja preteklost.

Če povem po pravici, iz dneva v dan čakam svoj konec.« V očeh se mi je zasvetila solza in vedela sem, da mu ne morem pomagati, saj tudi jaz nimam v svojih ustih niti kapljice sline. Čeprav sem vedela, zakaj čaka svoj konec, sem ga še enkrat vprašala. Odgovoril je jasno in jedrnato: »Voda!« Tolažila sem ga na vse možne načine, a pomagalo ni. Iz dneva v dan se je manjšal in tudi njegovi listi so postajali vse manjši in mehkejši. Če sem ga kaj vprašala, je tu in tam črnil kako besedo. Vedela sem, da se približuje njegov konec. Z njegovim skorajšnjim odhodom je trpela tudi moja duša, a sem se vseeno pobrala. Cele dneve in noči sem prosila za nekaj kapljic dežja, saj nisem mogla gledati kaktusa, kako umira. Tudi jaz sem umirala z njim.

Blížala se je noč in kot vedno sem zaspala s solzami v očeh. Največji vzrok za to je bil kaktus. A jutro, ki sem ga, kot vsako jutro, težko pričakovala, je sedaj bilo nekako nenavadno. Zagledala sem mlake, napolnjene z vodo. Nisem mogla verjeti, da se je to res zgodilo. Kaktus, poln energije, je spet žarel od sreče kot v mladosti, ko še ni bilo tako strašne suše. Od navdušenja nisem pomislila, da bi šla k mlaki in popila vodo, čeprav sem tudi jaz umirala od žeje.

Takrat sem res verjela, da je samo voda pomagala kaktusu stopiti na trdna tla. Tedaj sem se tudi prvič v svojem življenju zavedala, da je voda najpomembnejša, da je vir življenja. To sem spoznala ob oživitvi enega samega kaktusa.

Darja Moravec, 8. b

puščava - simbol Zemlje v prihodnosti, če se človek ne bo spametoval
oseba, ki tava po puščavi - simbol človeka, ki išče rešitve za Zemljo in vodo
kaktus - simbol življenja na Zemlji, ki se trdovratno bori za obstanek
voda - simbol življenja na Zemlji, rešitev pred propadom človeštva

Darja Moravec je za ta spis prejela priznanje za 3. mesto na literarnem natečaju *Voda je vir življenja*. Čestitamo!

OŠ Fokovci MOJA MAMA

Spisi učencev

Moja mama me ima rada, mi pomaga pri domači nalogi, babici pomaga na njivi, pomiva posodo, služi denar, lika perilo, kuha kosilo, kupi mi oblačilo, me vozi v šolo. Ko sem bolna, mi kupi zdravilo. Včasih se dere, ker sem poredna.

Anja Farič, 2. r

Moji mami je ime Suzana. Zelo rada čisti. Hodi tudi v službo. Moja mama je učiteljica. Uči zemljepis in zgodovino. Moja mama dela tudi druge stvari in sicer: lika, kuha, pere posodo in peče.

Leon Deutsch, 2. r

Moja mama mi kupuje igrače, sladkarije, čisti, kuha, čisti okna, dela v trgovini, pospravlja in mi piše račune. Ob šestih uri gleda nadaljevanke in ob pol desetih gre spat. Včeraj sem bil z mamico pri dedku. Tam sva sekala veje. Jaz sem se vozil z dedkom. Ob petih uva šla domov. Doma je gledala televizijo, jaz sem se igral z igračami. Moji mami je ime Dragica.

Miha Vavros, 2. r

Moji mami je ime Irena. Piše se Novak. Ne hodi v službo. Je doma. Moja mama kuha kosilo. Dela tudi na vrtu in na kmetiji. Krmi živino, prašiče in molze krave.

Adam Novak, 2. r.

DEJAVNOST STAREJŠIH OBČANOV

Društvo upokojencev Moravske Toplice NA VRSTI SO INTERESNE SEKCIJE

Društvo upokojencev Moravske Toplice z več kot 630 člani deluje šele dve leti. Včlanjeni so upokojenci iz vseh 28 krajev občine. Pred njim so tudi v letošnjem letu pomembne naloge. Upokojenci bi jih naj uresničili ob veliki lastni angažiranosti in podpori v okolju, kjer delujejo. Tudi na socialno ogrožene občane ne bodo pozabili. Lani razviti društvenega prapora – letos formiranje interesnih sekcij.

Predsednik društva Štefan Makoter je na letnem pregledu dela v Vinotoču Aleksander v Moravskih Toplicah ob navzočnosti velikega števila članov in podžupana občine Jožefa Matisa, ugodno ocenil društvene aktivnosti v minulem letu, ko je po letu konstituiranja društveno delo šele prav zaživelo. Kot najpomembnejšo pridobitev moravskotopliških upokojencev v lanskem letu velja vsekakor omeniti razvite društvenega prapora na tradicionalnem letnem društvenem srečanju konec maja v Selu. V društvu pa niso pozabili niti na druge aktivnosti: udeležili so se več izletov (enega od njih sta jim poklonili podjetji Tekstil Pletilstvo iz Prosenjakovec in Potrošnik Market iz Moravskih Toplic), družabnih društvenih srečanj – tudi osrednjega slovenskega, položitve temeljnega kamna za gradnjo hotela za starejše Vivat v Moravskih Toplicah in še bi lahko naštevali.

DELO KOMISIJ

Predsednik je zadovoljen tudi z delom komisij, ki delujeta pri društvu: socialno-zdravstvena komisija in komisija za izlete. Kot smo že omenili, si je slednja – vodi jo Rajko Janjič iz Prosenjakovec – zelo prizadevala, da je svojim članom na jesen življenja pripravila kar največ prijetnih druženj in potovanj, na katerih so spoznavali lepote naše ožje in širše okolice.

Zaradi vse večjega števila socialno ogroženih članov pa je socialno-zdravstveni komisiji, ki jo vodi sam predsednik Makoter, naložena preodgovorna in preobsežna naloga, ki ji brez pomoči občine, krajevnih skupnosti, Rdečega križa in Centra za socialno delo ne bodo kos. Člani komisije sicer enkrat ali dvakrat na leto obišejo bolne in nepokretne člane na njihovih domovih ali v domovih za starejše, vendar razmere narekujejo pogostejše obiske. To pa je glede na velikost občine težko izvedljivo.

Zaradi velikega števila članov – ob soboškem društvu gre za najštevilčnejše upokojensko društvo na levem bregu Mure – in učinkovitejšega

dela so si kot prednostno nalogo v letošnjem letu zadali ustanovitev interesnih skupin, sekcij. Kot prvi bi naj zaživel kolesarska sekcija in mešani pevski zbor, kasneje pa naj bi se upokojenci iz občine Moravske Toplice zbirali tudi ob drugih interesnih dejavnostih: šahovski in strelski sekciji, krožku ročnih del ... Ker je v društvu

Foto: Geza GRABAR

UPOKOJENCI BODO OBDAROVALI STAREJŠE ČLANE-JUBILANTE – člani DU Moravske Toplice so ob nedavnem 80. rojstnem dnevu svojega predsednika Štefana Makotra Moravske Toplice obdarili že na občnem zboru.

vključenih kar devet nekdanih prosvetnih delavcev, bo z njihovo pomočjo delo po sekcijah zagotovo lažje in hitreje zaživelo.

SODELOVANJE

Ob lokalnih skupnostih – občini in krajevnih skupnostih so upokojenci minulo leto odlično sodelovali tudi s številnimi podjetji in javnimi ustanovami. Prizadevali si bodo, da bi takšno obliko sodelovanja nadaljevali tudi v prihodnje.

Ker je aktivnost društva v posameznih okoljih odvisna od dela terenških poverjenikov, jim bodo tudi v prihodnje posvetili vso pozornost. Za to so zadolžili nove člane, tako da ti delujejo že v vsakem kraju. Olgo Gutman iz Vučje Gomile so izbrali za svojo kronistko, ki bo sprotno spremljala in zapisovala aktivnosti društva.

DELOVNI NAČRT

In kaj poleg ustanavljanja interesnih sekcij in skrbi za vključitev novih članov v društvo upokojence iz občine Moravske Toplice v letošnjem letu še čaka?

Organiziranje štirih izletov – ti naj bi bili enakomerno razdeljeni skozi vse leto in bi jih pot vodila po Pomurju, osrednji Sloveniji, Savinjski dolini in na Balaton na Madžarskem. Tradicionalno letno srečanje bodo pripravili 28. maja v Martjancih, konec junija se bodo udeležili slovenskega srečanja upokojencev v Velenju, pozornost pa bodo posvetili tudi sodelovanju s sorodnimi društvi v regiji in z drugimi društvi v občini.

Dogovorili so se tudi, da bodo obiskovali in skromno obdarili vse svoje člane društva, ki bodo dopolnili okrogli življenjski jubilej. Seveda bodo najprej obiskali tiste člane, ki so že dopolnili 80, 85, 90 ali 95 let.

Geza GRABAR

Izdelka Glina in Taler učencev OŠ Bogojina

PROMETNA VARNOST NA CESTAH OBČINE MORAVSKE TOPLICE V LETU 1999

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Moravske Toplice je kot vsako leto tudi letos izdelal analize o številu prometnih nesreč, vzrokih prometnih nesreč in njihovih činiteljev.

Prometne nesreče:

- s smrtnim izidom – 2 prometni nesreči
- s telesno poškodbo – 34 prometnih nesreč
- z materialno škodo – 84 prometnih nesreč

Posledice prometnih nesreč so:

- smrt – 3 osebe;
 - huda telesna poškodba – 16 oseb
 - lahka telesna poškodba – 37 oseb
 - brez telesnih poškodb – 167 oseb
Skupaj	223 oseb

Ti podatki nam povedo, da je bilo v letu 1999 za 25 % več hudo telesno poškodovanih kot leto poprej in za 54 % več lažje telesno poškodovanih.

Najpogostejši vzroki prometnih nesreč so:

- neprilagojena hitrost
- nepravilna stran in smer vožnje
- neupoštevanje pravil prednosti
- neustrezna varnostna razdalja

Določen problem predstavlja tudi alkohol v prometu, ki se sicer ne vodi kot primarni vzrok za prometne nesreče. Delež vinjenih voznikov v prometnih nesrečah se je dvignil in znaša 12 %. Povprečna stopnja alkoholiziranosti voznikov v prometnih nesrečah znaša celo 1,85 promile alkohola v krvi.

Po teh analizah se je pokazalo, da imamo v letu 1999 kar 12 % več prometnih nesreč kot v letu 1998.

ANALIZA VZROKOV PROMETNIH NESREČ

Varnost prometa je v glavnem odvisna od več činiteljev in to: ceste s svojimi objekti – elementi, vozilo s svojimi tehničnimi lastnostmi in kot najbolj pomemben činitelj – voznik kot subjekt.

Pri proučevanju prometnih nesreč in njihovih vzrokov naletimo na več činiteljev, ki so v glavnem med seboj povezani. Skoraj ni nesreče, ki bi jo povzročil samo en činitelj. Pri analizi prometnih nesreč naletimo na mnogo težav, različnih teorij – trditev in stališč. Kljub temu je večina enotna v tem, da skoraj ni prometne nesreče brez subjektivnih činiteljev. Pokazalo se je, da so subjektivni činitelji prisotni v 80 % vseh primerov prometnih nesreč.

Med pomembne subjektivne činitelje, ki vplivajo na udeležbo v prometnih nesrečah štejemo: nezadostna vozniška spretnost, utrujenost, določene karakteristike osebnosti, različne oblike nevrotičnosti, negativen odnos do prometnih predpisov (do socialnih norm), vpliv alkohola ipd. Ne smemo prezreti temperamenta, ki je skupina psiholoških lastnosti voznika in je v prvi vrsti povezana s čustvenimi doživljaji. Konkretni primeri nam pokažejo, da

vozniki različnih temperamentov reagirajo v prometu zelo različno. Zanimivo je dejstvo, da nekateri vozniki v isti prometni situaciji nimajo nesreč, drugi pa celo vrsto.

Na podlagi teh ugotovitev lahko trdimo, da imamo dobre in slabe voznike. Razlike med dobrim in slabim voznikom so tudi v pogledu samokritičnosti. Dobri vozniki se zavedajo svojih napak in so kritični do lastnih pomanjkljivosti. Slabi vozniki so prepričani, da izvrstno vozijo in nimajo nobenih napak. Pravimo, da človek vozi tako, kot živi. Če živi urejeno, je odgovoren, reagira inteligentno, je pazljiv in obziren; tak je tudi pri vožnji.

Spoštovani občani!

Številke o udeležencih prometnih nesreč so zaskrbljujoče. Kar 223 oseb je bilo izpostavljenih smrtni nevarnosti. To pomeni, da se je znašlo v prometnih nesrečah skoraj vse prebivalstvo ene manjše vasi v občini.

Kaj storiti za večjo varnost?

Poleg zakona o predpisani obveznosti obstajajo med vozniki tudi določena pravila, ki so se oblikovala v približno stoletni zgodovini cestnega prometa. Sklop teh pravil imenujemo »Kodeks prometne etike«. V skladu s prometno etiko se morajo vozniki vesti tako, da:

- hitrost prilagodijo gostoti prometa;
- dosledno spoštujejo vse prometne predpise;
- nikoli ne vozijo po pitju alkoholnih pijač;
- pri vožnji pozorno spremljajo prometne razmere (vzvratno ogledalo);
- pozorni so do pešcev, kolesarjev;
- drugim omogočajo vključevanje v promet;
- predvidevajo namere drugih voznikov;
- popravljajo napake drugih voznikov, izogibajo se oviranju prometa;
- upoštevajo varnostno razdaljo;
- pravočasno in dosledno obveščajo druge o svojih namerah;
- izogibajo se tekmovanju na cesti;
- izogibajo se cest s pregostim prometom;
- ne obračajo naglo vozila;
- skrbijo, da jih bodo drugi pravočasno opazili;
- pravočasno zasenčijo dolge luči;
- nikoli ne vozijo zaspani ali utrujeni;
- ne vozijo jezni in ne vozijo na meji svojih sposobnosti;
- stalno vzdržujejo svoje vozilo v dobrem tehničnem stanju.

Vedenje in doživljanje ljudi v prometu zajema še druge razsežnosti, navedli smo le nekaj ugotovitev, ki bodo, če jih bodo vozniki ne samo poznali, temveč tudi upoštevali, prispevale k večji varnosti.

*Predsednik SPV Občine Moravske Toplice
Franc ČARNI*

PRORAČUN OBČINE 2000

Na podlagi 57. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/93, 57/94, 14/95, 26/97, 70/97, 10/98, 74/98), 29. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 79/99) ter 16. člena Statuta občine Moravske Toplice (Uradni list RS, št. 11/99) je Občinski svet občine Moravske Toplice na seji dne 28.12.1999 sprejel

ODLOK O PRORAČUNU OBČINE MORAVSKE TOPLICE ZA LETO 2000

BILANCA PRIHODKOV IN ODHODKOV PRORAČUNA OBČINE MORAVSKE TOPLICE ZA LETO 2000

PRIHODKI PRORAČUNA OBČINE MORAVSKE TOPLICE ZA LETO 2000

PRIHODKI ZA POKRIVANJE PRIMERNE PORABE

A/I PRIHODKI PO 21. ČLENU ZAKONA 23.255.000,00

01.	Davek na dediščine in darila	274.000,00
02.	Davek na dobitke od iger na srečo	1.164.000,00
03.	Davek na promet nepremičnin	21.317.000,00
04.	Upravne takse	500.000,00
05.	Posebna taksa na igralne avtomate	/

A/II PRIHODKI PO 22. ČLENU ZAKONA 80.841.000,00

06.	Davek od premoženja	2.500.000,00
07.	Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča	24.655.000,00
08.	Turistična taksa	35.134.000,00
09.	Komunalne takse	8.000.000,00
10.	Pristojbina za gozdne ceste	854.000,00
11.	Odškodnina zaradi spremembe namembnosti	2.114.000,00
12.	Prihodki uprave	3.614.000,00
13.	Požarna taksa	2.570.000,00
14.	Prihodki od koncesij	900.000,00
15.	Denarne kazni	500.000,00

A/III PRIHODKI PO 23. ČLENU ZAKONA 148.896.000,00

16.	Dohodnina	148.896.000,00
16.01.	Davek od osebnih prejemkov	132.460.000,00
16.02.	Davek od pogodbenih del	2.880.000,00
16.03.	Davek od dohodkov iz nagrad	279.000,00
16.04.	Davek iz kmetijstva	64.000,00
16.05.	Davek iz dejavnosti (dobička)	5.536.000,00
16.06.	Davek od dobička iz kapitala	211.000,00
16.07.	Davek od dohodkov iz premoženja	3.594.000,00
16.08.	Davek od dohodkov iz premoženjskih pravic	3.872.000,00

1. člen

S tem Odlokom se ureja sestava, priprava in izvrševanje proračuna Občine Moravske Toplice, upravljanje s premoženjem občine, poročila občine, upravljanje dolgov občine, računovodstvo in proračunski nadzor.

Določbe tega odloka veljajo tudi za druge neposredne uporabnike sredstev občinskega proračuna in ožje dele občine – to so Krajevne skupnosti.

Ta odlok ureja tudi zadolževanje ter dajanje poroštev javnih gospodarskih zavodov in javnih podjetij, katerih ustanovitelj je občina.

2. člen

Proračunska sredstva se uporabljajo za financiranje vseh izvirmih in prenesenih funkcij občine in delovanje njihovih organov pri izvajanju teh nalog, ki so opredeljene v ustavi in z zakoni oz. občinskimi odloki.

Pri trošenju oz. porabi proračunskih sredstev so se vsi porabniki dolžni obnašati racionalno in gospodarno.

V proračunu občine so izkazani vsi prejemki, ki pripadajo občini, vključno s prejemki KS in vsi izdatki občine vključno z izdatki KS.

Pregled prihodkov proračuna občine in njihova razporeditev po namenih sta sestavni del tega odloka.

Sestavni del proračuna občine je račun financiranja.

Proračun občine sloni na proračunskih izhodiščih, ki so obvezni sestavni del proračuna občine.

3. člen

Z odlokom o proračunu občine Moravske Toplice za leto 2000 so predvideni:

Prihodki: 802.461.000 SIT

- prihodki za pokrivanje primerne porabe v višini 483.861.000 SIT
- prihodki na podlagi javnih razpisov 75.000.000 SIT
- namenski in drugi prihodki v višini 98.600.000 SIT
- prihodki iz naslova najetih kreditov 75.000.000 SIT
- prihodki KS iz naslova samoprispjevka in drugi viri KS v višini 70.000.000 SIT

Izdatki: 802.461.000 SIT

- za izvajanje temeljnih nalog občine v višini 354.139.000 SIT
- za izvajanje razvojnih in investicijskih nalog v višini 315.924.000 SIT
- za subvencije v strateških razvojnih pogledih občine v višini 29.898.000 SIT
- poraba namenskih virov v višini 17.000.000 SIT

PRORAČUN OBČINE 2000

- poraba sredstev KS za izvajanje lastnih programov v višini 70.000.000 SIT
- odplačila kreditov 15.500.000 SIT

Globalna višina prihodkov in odhodkov opredeljenih v tem členu se spreminja z rebalansom letnega plana.

V okviru proračunskih izdatkov so predvidena tudi sredstva za oblikovanje obvezne rezerve občine v višini 0,5% primerne porabe. Ta sredstva se uporabljajo v skladu z zakonom o lokalni samoupravi in občinskim statutom za pomoč pri elementarnih nesrečah in za druge vrste pomoči ob večjih nesrečah.

4. člen

Uporabniki proračuna lahko izvršujejo svoje naloge v mejah sredstev, ki so jim bila zagotovljena v občinskem proračunu za posamezno proračunsko leto in ne smejo prevzemati obveznosti, ki bi prese-gale odobrena sredstva v proračunu.

Sredstva proračuna se praviloma deli-jo enakomerno čez vso leto.

Med izvajanjem proračuna lahko žu-pan zaradi nižjih prilivov od načrtovanih zniža mesečno porabo do višine, ki jo omogočajo dejanski prihodki. V tem pri-meru so prioritetni tisti uporabniki pro-računa, ki imajo znotraj porabe tudi za-gotavljanje sredstev za plače zaposlenih.

5. člen

Za izvrševanje proračuna je odgovoren župan občine.

Župan je pooblaščen:

- da odloča o uporabi tekoče proračunske rezerve
- da odloča o prerazporeditvi porabe sredstev znotraj proračunskih postavk, če gre za porabo do višine 1 mio SIT v okviru temeljne porabe proračuna, oziroma 5 mio SIT v okviru investicijske porabe proračuna.
- da odloča o porabi nerazporejenih sredstev na postavkah znotraj posameznih segmentov za namene, ki so povezani z isto vsebino in jih prej ni bilo možno predvideti
- da odloča o vlogah za sponzoriranje in donacije različnih prireditev do višine 100.000 SIT znotraj možnosti, ki jih dovoljuje proračunski namen oziroma tekoča proračunska rezerva
- da odloča o pridobitvi oz. odtujitvi premoženja občine v skladu s statutom občine
- da daje soglasje k sklenitvi pravnega posla KS, ki presega 250.000 SIT
- da odloča o izdaji soglasij in poroštev za najem posojila javnih podjetij in javnih zavodov, katerih ustanovitelj je občina
- sklepa pravne posle zamenjave kmetijskih in stavbnih zemljišč v lasti občine pod pogojem, da se vrednost občinskega premoženja ne znižuje
- sklepa poroštvne pogodbe v skladu s pravilnikom, ki ga sprejema občinski svet

6. člen

Finančna služba občine je zadolžena za:

- sprotno spremljanje poslovanja in tekoče evidentiranje vseh poslovnih dogodkov
- pripravo analiz in polletnih ter končnih realizacij proračuna

**A/IV NEPOKRITA RAZLIKA PRIHODKOV IZ NASLOVA
UPORABE STAVBNEGA ZEMLJIŠČA 10.208.000,00**

A/V FINANČNA IZRAVNAVA 220.661.000,00

**SKUPAJ PRIHODKI ZA POKRIVANJE
PRIMERNE PORABE 483.861.000,00**

**B. PRIHODKI NA PODLAGI
JAVNIH RAZPISOV IN KREDITOV 150.000.000,00**

17. Najeti krediti za kanalizacijo
in čistilne naprave 75.000.000,00

18. Sredstva na podlagi javnih razpisov 75.000.000,00

18.01. Kanalizacija Noršinci-Mlajtinci 50.000.000,00

18.02. Vodovod Vučja Gomila 25.000.000,00

C. NAMENSKI PRIHODKI PRORAČUNA 98.600.000,00

19. Namenski prihodki 9.000.000,00

19.01. Prihodki za dvojezičnost vrtcev 4.000.000,00

19.02. Prihodki za dvojezičnost MNS in občine 4.000.000,00

19.03. Prihodki CATV 1.000.000,00

20. Drugi namenski prihodki 89.600.000,00

20.01. Sredstva krajanov za sofinanciranje
komunalnih objektov 45.600.000,00

– kanalizacija Tešanovci 3.600.000,00

– kanalizacija Mlajtinci 6.000.000,00

– kanalizacija Lukačevci 1.800.000,00

– kanalizacija Bogojina 12.000.000,00

– kanalizacija Noršinci 10.000.000,00

– cesta Ratkovci 700.000,00

– Sredstva KS Martjanci 5.000.000,00

– Sredstva za cesto Selo 1.500.000,00

– Ostala sredstva KS za ceste 5.000.000,00

20.02. Komunalni prispevek 35.000.000,00

20.03. Stanovanjski prihodki 8.000.000,00

20.04. Drugi nedavčni prihodki proračuna 1.000.000,00

**SKUPAJ PRIHODKI PRORAČUNA
IN ZADOLŽEVANJE (A+B+C) 732.461.000,00**

D. PRIHODKI KRAJEVNIH SKUPNOSTI 70.000.000,00

**SKUPAJ
PRIHODKI PRORAČUNA 802.461.000,00**

PRORAČUN OBČINE 2000

ODHODKI PRORAČUNA OBČINE MORAVSKE TOPLICE ZA LETO 2000

A. TEMELJNE NALOGE OBČINE **354.139.000,00**

A/I SREDSTVA ZA ORGANE OBČINE IN ZAVODE **210.849.000,00**

01.	Stroški občinskih organov in župana	15.171.000,00
02.	Delovanje uprave	51.730.000,00
	– Sredstva za plače in skupno porabo	38.330.000,00
	– Materialni stroški uprave	13.400.000,00
03.	Sredstva za obnovo opreme in objektov	6.100.000,00
04.	Sredstva za delovanje krajevnih skupnosti	7.635.000,00
05.	Sredstva delovanje šol	10.130.000,00
	– Sredstva za plače – nadstandardne storitve	2.800.000,00
	– Sredstva za materialne stroške šol	7.330.000,00
06.	Delovanje področja vzgoje in izobraževanja	33.568.000,00
	– Razširjena dejavnost šol – nadstandard	2.996.000,00
	– Prevozi šolskih otrok	25.680.000,00
	– Sofinanciranje študijskih programov	4.892.000,00
07.	Investicijsko vzdrževanje opreme in objektov šol	6.928.000,00
08.	Sredstva za delovanje vrtcev	75.850.000,00
09.	Investicijsko vzdrževanje objektov in opreme vrtcev	3.737.000,00

A/II SOCIALNI TRANSFERJI, DOTACIJE **59.271.000,00**

20.	Sredstva za socialne transferje	41.128.000,00
11.	Kultura	4.838.000,00
12.	Šport	6.048.000,00
13.	Društvena dejavnost	2.419.000,00
14.	Investicijsko vzdrževanje na področju kulture in športa	4.838.000,00

A/III DRUGE JAVNE POTREBE IN REZERVE **25.701.000,00**

15.	Požarna varnost	12.096.000,00
16.	Namenska poraba – tekoča proračunska rezerva	7.257.000,00
17.	Stalna proračunska rezerva	2.419.000,00
18.	Informativna dejavnost	2.419.000,00
19.	Delovanje političnih strank	1.510.000,00

A/IV INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE **58.318.000,00**

20.	Investicijsko vzdrževanje cest in javnih površin	49.965.000,00
	– Vzdrževanje in posodobitev lokalnih cest	32.105.000,00
	– Vzdrževanje in posodobitev javnih poti	17.860.000,00
21.	Ekologija	4.839.000,00
22.	Komunalno vzdrževanje	3.514.000,00

- za pripravo odloka o zaključnem računu proračuna za preteklo leto ter premoženjsko bilanco občine do konca februarja naslednjega leta
- za pomoč KS, zavodom, zvezam in drugim uporabnikom proračuna pri pripravi finančnih načrtov, sprotno evidentiranje poslovnih dogodkov in pravočasno pripravo zaključnih poročil
- za izvajanje nadzora nad porabo sredstev vseh proračunskih porabnikov v skladu s sprejetim planom in opredeljenimi nameni
- za izvrševanje nakazil in izplačil iz proračuna v skladu z veljavno zakonodajo

7. člen

Tajnik občine je zadolžen za upravljanje z občinskim premoženjem v duhu dobrega gospodarja, ter spremlja in nadzira upravljanje s premoženjem KS.

Občinska služba za nadzor nad investicijami, katerih investitor je občina oz. KS je dolžna spoštovati določila zakona o javnih naročilih in le te izvajati v skladu s tem.

8. člen

Da bi župan, občinski svet, nadzorni svet in finančna služba občine lahko vključili potrebe posameznih porabnikov proračuna v tekoče financiranje in opravljali ustrezni nadzor, so le ti dolžni v roku do konca oktobra tekočega leta za naslednje leto poslati ustrezne finančne načrte z obrazloženimi postavkami.

V kolikor posamezni uporabnik teh načrtov ne predloži pravočasno, se mu zagotovijo za naslednje leto le sredstva v višini porabe preteklega leta, brez sredstev za investicije in investicijsko vzdrževanje.

9. člen

Uporabniki proračuna smejo oddati izvajalska dela brez javnega razpisa, če pogodbeno vrednost ne presega 5 (pet) mio SIT in imajo vsaj dva konkurenčna proračuna.

Amortizacijska sredstva se pri proračunskih porabnikih formirajo in trošijo v skladu s proračunskimi izhodišči Občine Moravske Toplice za posamezno proračunsko leto.

Za začetek izvajanja vseh investicij v občini in v KS morajo predhodno biti zagotovljena finančna sredstva oz. zaprta finančna konstrukcija, ki je potrjena s strani župana občine. Za pogodbe in druga naročila, ki nimajo tega soglasja občina ne prevzema nobenih obveznosti.

Krajevne skupnosti se ne smejo zadolževati. Za izvrševanje finančnega načrta KS so odgovorni predsedniki svetov KS.

Knjižgovodska opravila za KS in administrativno tehnična opravila za organe KS opravlja občinska uprava, v okviru katere se izvaja tudi knjižgovodstvo za zavode in javne gospodarske družbe, katerih ustanovitelj je občina.

10. člen

Če se po sprejemu proračuna občine za tekoče leto sprejme odlok ali sklep občinskega sveta, na podlagi katerega na-

PRORAČUN OBČINE 2000

stopijo nove obveznosti za proračun, vključni župan te obveznosti v proračun in določi obseg izdatkov za ta namen v okviru večjih pričakovanih prihodkov ali zadolžitve oziroma z istočasnim zmanjšanjem drugih postavk proračuna.

V proračunu tekočega leta se najprej zagotovijo sredstva za pokrivanje že nastalih obveznosti iz prejšnjih let in odplačilo najetih kreditov v skladu z njihovim načrtom odplačevanja.

11. člen

Pogodbe, ki zahtevajo prenos plačilnih obveznosti v prihodnje proračunsko leto se lahko sklepajo le za namene, ki imajo že planirana določena sredstva v proračunu tekočega leta, ali je za njihovo vključitev sprejet ustrezen sklep ali stališče občinskega sveta.

12. člen

Občinsko premoženje je po tem odloku finančno in stvarno premoženje v lasti občine. Finančno premoženje so denarna sredstva, kapitalske naložbe, ovrednoteno premoženje v lasti občine, ki ga upravlja javni zavodi in terjatve. Kapitalske naložbe so deleži v gospodarskih družbah in javnih podjetjih. Stvarno premoženje so nepremičnine in premičnine.

Premoženje javnih zavodov v lasti občine, se v njihovi bilanci vodi kot obveznost do občine.

Krajevna skupnost odgovarja za svoje obveznosti z vsem svojim premoženjem. Občina odgovarja za obveznosti KS subsidiarno, vendar ima pri tem prednostno pravico pobota s premoženjem KS.

Občina ne odgovarja za obveznosti društev in zvez na področju občine, ima pa prednostno pravico pobota obveznosti do upnikov teh proračunskih porabnikov, z njihovim premoženjem.

13. člen

Vsak proračunski porabnik je dolžan opravljati notranji nadzor nad porabo in namenskostjo sredstev.

Nadzor nad izvajanjem proračuna občine, finančnih načrtov krajevnih skupnosti, zavodov in zvez, ki so ustanovljena na občinski ravni, izvaja nadzorni odbor občine. Ta je dolžan opraviti vsakoletni nadzor nad proračunsko porabo in vsaj vsako drugo leto nad porabo in trošenjem sredstev ostalih proračunskih porabnikov.

14. člen

Do sprejetja akta o ustanovitvi sklada stavbnih zemljišč Občine Moravske Toplice opravlja dela povezana s stavbnimi zemljišči župan in o tem sproti obvešča občinski svet.

15. člen

Ta odlok začne veljati 15. dan po objavi v Uradnem listu RS in se uporablja od 01.01.2000. Sestavni del bilanc prihodkov in odhodkov proračuna so tudi prihodki in odhodki ustvarjeni v času začasnega financiranja v tekočem letu 2000.

Številka: 403-02/00-1-fc
Moravske Toplice, dne 28.12.1999

Župan Občine Moravske Toplice
Franc CIPOT, univ. dipl. org., ekon., Lr.

B.	RAZVOJNE NALOGE – MOŽNOSTI	99.824.000,00
23.	Sredstva za investicije	29.548.000,00
	– Sredstva za investicije	14.048.000,00
	– odplačila kreditov (brez obresti)	15.500.000,00
24.	Obnove cest	19.354.000,00
25.	Sofinanciranje objektov KS in društev	4.839.000,00
26.	Investicije na področju turizma	21.083.000,00
	– Urejanje komunalne infrastrukture v M. Toplicah	11.596.000,00
	– Urejanje turističnih objektov v občini	9.487.000,00
27.	Sofinanciranje projektov	25.000.000,00
	– ART-CENTER v Središču	5.000.000,00
	– Izgradnja Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota	5.000.000,00
	– Izgradnja predelovalnega obrata za sadjarstvo in vrtnarstvo	10.000.000,00
	– Izgradnja skupne stavbe v Prosenjakovcih	5.000.000,00
C.	STRATEŠKE RAZVOJNE USMERITVE	29.898.000,00
28.	Razvoj obrti, podjetništva in kmetijstva	14.516.000,00
29.	Razvojni programi in projekti	4.839.000,00
30.	Sredstva za razvoj turizma	10.543.000,00
	SKUPAJ ODHODKI (A+B+C)	483.861.000,00
D.	NAMENSKI IN INVESTICIJSKI DEL	248.600.000,00
D/I	NAMENSKA PORABA	17.000.000,00
31.	Sredstva za dvojezične potrebe	8.000.000,00
	– Sredstva za vrtce	4.000.000,00
	– Sredstva za potrebe MNS in občine	4.000.000,00
32.	Sredstva za vzdrževanje CATV	1.000.000,00
33.	Stanovanjska sredstva	8.000.000,00
D/II	INVESTICIJSKA PORABA	231.600.000,00
34.	Sredstva za investicije na področju infrastrukture	226.600.000,00
35.	Projekti in dokumentacija	5.000.000,00
	SKUPAJ	
	ODHODKI PRORAČUNA ZA LETO 2000	732.461.000,00
D.	ODHODKI KRAJEVNIH SKUPNOSTI	70.000.000,00
	SKUPAJ VSI	
	ODHODKI PRORAČUNA ZA LETO 2000	802.461.000,00

ZA ČISTO OKOLJE

Spoštovani občani!

To pomlad bo v občini že petič potekala akcija čiščenja okolja *Od izvira do morja*, povezana s svetovnim dnevom voda, 22. marcem, in dnevom zemlje, 22. aprilom.

Namen akcije je očistiti in urediti okolje tako, da bo privlačno za nas in za obiskovalce naše občine. Akcija bo izvedena na območju celotne države in je uvod v projekt *Moja dežela – lepa, urejena in čista*.

Vedno več se nas zaveda, da je za ohranitev življenja na Zemlji potrebno mnogo več, kot smo storili doslej. Čisto, zdravo in urejeno okolje, čiste vode in zrak, so bogastvo, ki nam ga je poklonila narava, sami pa za urejenost in ohranjanje okolja ne skrbimo dovolj.

V naši občini bo akcija potekala **v soboto, 8. aprila 2000, z začetkom ob 8. uri**. Za organizacijo akcije so neposredno zadolženi **predsedniki svetov KS in vaških odborov**, koordinator akcije bo tudi tokrat **Javno komunalno podjetje ČISTA NARAVA**.

Tudi letos pričakujemo pri izvedbi akcije dobro udeležbo osnovnih šol, ki pri vsaki tovrstni akciji s svojimi učenci, učitelji in mentorji veliko prispevajo k uspešni izvedbi akcije.

Sodelovanju v akciji so tudi tokrat zavezani člani vseh športnih kolektivov, turističnih, kulturnih, gasilskih in drugih društev, ki se financirajo iz proračuna, ter društva upokojencev.

Pričakujemo tudi udeležbo članov lovskih družin, ki vsako leto izvajajo tovrstne akcije.

Organizatorjem predlagamo, da za vse sodelujoče priskrbijo sendviče in osvežilni napitek – te stroške bo krila Občina Moravske Toplice.

Zbrani odpadki se deponirajo na običajnih zbirnih mestih, od koder bo organiziran odvoz po končani akciji. Pri tem bodo s svojim voznim parkom sodelovali delavci javnega komunalnega podjetja Čista narava.

Poskrbimo za lepo, urejeno in čisto okolje !

Župan Feri CIPOT

V maju

ODVOZ ODPADKOV

V prvi polovici maja bosta Saubermacher & Komunala iz Murske Sobote in Občina Moravske Toplice organizirala odvoz kosovnih in posebnih odpadkov za naselja Občine Moravske Toplice. Za gospodinjstva je odvoz brezplačen.

KOSOVNE GOSPODINJSKE ODPADKE (stare štedilnike, pralne stroje, staro pohištvo idr., **ne pa** avtomobilskih delov, traktorjev in kmetijskih strojev – odvoz starih avtomobilov bo organiziran pozneje!) odložite zjutraj na dan odvoza na rob cestišča (na Goričkem na rob glavne ceste).

Odvoz bo potekal po naslednjem razporedu:

Ponedeljek, 8. maj 2000

Moravske Toplice, Suhi Vrh, Tešanovci

Torek, 9. maj 2000

Martjanci, Norsinci, Mlajtinci, Lukačevci, Ivanci

Sreda, 10. maj 2000

Sebeborci, Krnci, Ivanovci, Andrejci, Fokovci, Selo

Četrtek, 11. maj 2000

Prosenjakovci, Motvarjevci, Pordašinci, Čikečka vas, Bukovnica, Vučja Gomila

Petek, 12. maj 2000

Bogojina, Berkovci, Ivanjševci, Kančevci, Lončarovci, Ratkovci, Središče, Filovci

1. OSTANKI ONESNAŽENE EMBALAŽE:

Ostanki barv, lakov, lepil, posode s preostankom barv in lakov, čopiči, krpe, mešala, lopatice..., ostanki, onesnaženi z oljem (oljni filtri, embalaza, veziva in odpadna olja).

2. BARVE, LAKI, SPREJI, IMPREGNIRNA SREDSTVA, PREMAZI

3. ODPADNA OLJA:

Motorna olja, hidravlična, mazalna...

4. RAZREDČILA, ODPADNA TOPILA

5. ODPADNI MEDIKAMENTI

6. BATERIJE, AKUMULATORJI VSEH VRST

Baterijski vložki, baterijski gumbi..., avtomobilski, kamionski, traktorski akumulatorji.

POSEBNI ODPADKI – ZBIRANJE BO:

V OBČINI MORAVSKE
TOPLICE
V SOBOTO 13.5.2000

Od 7.30 do 8.30 ure Martjanci (za vaškim domom)
Od 8.30 do 9.30 ure Moravske Toplice (gasilski dom)
Od 9.30 do 10.30 ure Tešanovci (pred vaškim domom)
Od 10.30 do 11.30 Bogojina (pred zbiralnico mleka)
Od 11.30 do 12.30 ure Selo-Fokovci (pred šolo)
Od 12.30 do 13.30 ure Motvarjevci (vaško gasilski dom)
Od 13.30 do 14.30 ure Prosenjakovci (pred zad.domom)
Od 14.30 do 15.30 ure Ratkovci (gasilski dom)
Od 15.30 do 16.30 ure Sebeborci (gasilski dom)
Od 16.30 do 17.30 Norsinci (gasilski dom)

ZBIRANJE BO LE ZA GOSPODINJSTVA
IN JE BREZPLAČNO

Saubermacher
Komunala

Podjetje za odstranjevanje odpadkov
MURSKA SOBOTA d.o.o.
69000 M. Sobota, Kopališka 2
Telefon 069/31-600
Telefax 069/35-401

7. ODPADNA ZAŠČITNA SREDSTVA

(škropiva) vseh vrst s področja sadjarstva, vinogradništva, vrtnarstva, poljedelstva

8. Kisline, lugi, belila, čistila, specialna čistila, lepila, fotokemikalije.

9. ŽIVOSREBRNI (Hg) TERMOMETRI IN OSTALI ŽIVOSREBRNI INSTRUMENTI

10. NEONSKA SVETILA (CEVI) IN HALOGENSKA SVETILA

11. ODPADNA JEDILNA OLJA

Pozor: Baterije in stara zdravila prinesite ločeno od ostalih posebnih odpadkov
Tekočine prinesite le v zaprtih posodah

Prosimo Vas, da prinesete posebne odpadke ločeno in ob času zbiranja na zbirno mesto.

(Vse drugo spada med odpadke in kosovne odpadke)

ŽIVLJENJE PRIPADNIKOV MADŽARSKE NARODNOSTI V OBČINI MORAVSKE TOPLICE IN NA GORIČKEM

Z namenom, da bi približali informacije o dogajanjih v našem okolju tudi vsem tistim ljudem v naši občini in širše, ki morda nekoliko slabše razumejo slovensko pisano besedo – tu mislim predvsem na starejšo generacijo pripadnikov madžarske narodnosti – smo se odločili, da bo v prihodnje del člankov našega informativnega lista objavljen tudi v madžarskem jeziku. Prepričan sem, da bomo s tem omogočili vsem Vam, ki prebirate ta del prve vsebine v Vašem materinem jeziku, da se seznanite s tistimi novostmi v naši občini in pokrajini, ki so za Vas posebej pomembne.

Dogajanj, ki rabijo več kot samo površno informacijo je vedno dovolj. V tem trenutku bi želel nekaj več zapisati tudi sam o trenutnih problemih znotraj madžarske manjšine v Prekmurju, kakršne zaznavam v funkciji, ki jo opravljam.

Za uvod pri tem je potrebno zapisati, da v občini nimamo vse od nastanka nove lokalne samouprave medsebojno neuskkljenih vsebin, ki bi kakorkoli bremenile dobro sodelovanje narodnostne manjšine in občine. To se odraža tudi v tem, da so razvojni projekti enakomerno razporejeni po celem teritoriju občine, pri čemer obmejni del nikakor ni zapostavljen – prej obratno. Seveda bo ob tem kdo porekel, da to ni res in da se na ravenskem gradijo velike investicije, medtem ko se na to obmejno območje dajejo le drobtine. Vendar je takšna ocena zelo ozka in brez dejanske podlage o realno vloženih sredstvih na prebivalca. Vsekakor pa se pri tem strinjam z vsemi tistimi, ki bi želeli, da se to območje razvija še hitreje. Za to znotraj enakopravne delitve sredstev proračuna občine sicer ni veliko možnosti, saj je vsako večje odstopanje v prid enega območja možno le na račun vlaganj drugod – potrebe pa so velike povsod. Zato pa obstaja možnost, ki jo daje ravno poseben status narodnim skupnostim v Sloveniji, kamor sodi tudi naš del območja ob meji. Gorički Madžari – kot sami sebe imenujete pripadniki narodnosti v občinah Moravske Toplice, Šalovci in Hodoš – na žalost te možnosti do sedaj niso oziroma niste dovolj izrabili. Razlogov za to je verjetno več, vendar pa se vsekakor strinjam s tistimi, ki pravijo, da je eden od temeljnih problemov pri tem organiziranje delovanja narodnostnih organizacij oziroma organov. Dovolj zgovoren je podatek, da občine ob naši zahodni meji, kjer živijo pripadniki italijanske narodnosti, dobijo za svoje delovanje in razvoj več sredstev (vsaka občina) kot vse občine s pripadniki madžar-

ske narodnosti skupaj. Ni zanemarljivo tudi to, da je pripadnikov italijanske narodnosti skoraj 4-krat manj kot pripadnikov madžarske narodnosti. Pomembno pri tem pa je ugotoviti, da so pri narodnostni skupnosti Italijanov osnovni nosilci narodnostnega razvoja občine in občinske narodnostne skupnosti, v primeru naše narodnosti pa je to Pomurska madžarska narodnostna skupnost, ki pa vsaj za »goričke Madžare« ni najbolj posrečena rešitev pri pridobivanju potrebnih večjih sredstev za razvoj tega območja.

V občini bomo zato podprli prizadevanja madžarskih narodnostnih svetov občin Goriškega, da si pridobijo večjo samostojnost pri odločanju o svojem razvoju in s tem možnost za neposredno večji delež državnega denarja za prepotreben hitrejši razvoj tega obmejnega območja.

je delež, ki ga dobiva madžarska narodnostna skupnost v Sloveniji v primerjavi z italijansko narodnostno skupnostjo, sramotno majhen. Jasno se je tudi pokazalo, da je nujno dati več poudarka občinskim narodnostnim svetom in občinam pri pridobivanju sredstev za potrebe narodnosti iz države in da naj bo Pomurska madžarska narodnostna skupnost organizirana podobno, kot je organizirana italijanska narodnostna manjšina – to pa po zgledu, ki ga je predstavil g. Winkler kot predstavnik Urada za narodnosti R Slovenije niti ne pomeni, da bo s tem bistveno prikrajšan proračun tega organa. V tem smislu je bilo namreč v razpravi čutiti prizadetost nekaterih članov PMNS in ZKMN.

Ob koncu tega prvega sestavka, ki je morda preveč vsebinsko zapleten, naj zapišem, da nikakor ne bi želel

Nastop folklorne skupine iz Motvarjevca na prireditvi ob madžarskem narodnem prazniku

Zadnji razgovor, ki ga je v naši občini organiziral Urad za narodnost R Slovenije in na katerem so sodelovali poleg županov in predsednikov narodnostnih svetov vseh petih občin ob meji z R Madžarsko, v katerih živijo pripadniki madžarske narodnostne skupnosti, predstavniki Pomurske madžarske narodnostne skupnosti in predstavniki kulturnih institucij narodnostne skupnosti Madžarov v Sloveniji, je pokazal, da so mnenja o tem različna, vendar pa se vsi strinjajo, da

nesporazumov med predstavniki madžarske narodnosti v Sloveniji, da pa podpiram tiste rešitve in ideje, ki pripadnikom narodnosti v naših občinah nudijo več ...

Žal mi je pri vsem tem le, da nekateri, ki so poklicani k nepristranskemu informiranju o dogajanjih v zvezi s tem, nočejo ali ne zmorejo razumeti tega trenutka ali te vsebine. Vsem želim lepe prihajajoče velikonočne praznike!

Feri CIPOT, župan

A MORAVSKE TOPLICE-I KÖZSÉGBEN ÉS A GORIČKON ÉLŐ MAGYAR NEMZETI KÖZÖSSÉG ÉLETÉRŐL

Hogy a környezetünkben történő eseményeket közelebb vigyük azokhoz is, akik netán kevésbé értik a szlovén írott szót – gondolkodok itt elsősorban a magyar nemzeti közösség idősebb tagjaira – úgy döntöttünk, hogy a jövőben lapunk egy részét magyar nyelven is megjelentetjük. Bízom benne, hogy így lehetővé tesszük Önöknek is, akik anyanyelvükön olvassák ezt az első írást, hogy megismerkedjenek azokkal az Önök számára is érdekes eseményekkel, fejleményekkel, amelyek közösségünkben, térségünkben történnek.

Számos eseményről nem elég a felszínes információ. Ezért szeretnék jómagam is szólni azokról a problémákról, amelyekkel a murántúli magyar nemzeti kisebbség kényszerül szembesülni, és amelyeket én is érzek, már tisztségemből eredően is.

Mindjárt az elején szükségesnek tartom elmondani, hogy a helyi közigazgatás átszervezése körüli viszonyok kezdetben sem, most sem terhelik a magyar nemzeti közösség és az önkormányzat – a község közötti jó együttműködést. Ez világosan látszik abból is, hogy a fejlesztési projekteket egyenletesen osztottuk el a község területén, és eközben nem került hátrányos helyzetbe a határ menti térség sem. »Nem így van ez!« – mondják most bizonyára néhányan, hozzáfűzve, hogy: »a síksági részen nagy beruházások folynak, míg a határ menti térségnek csak a morzsák maradnak«. Az ilyen értékelés azonban szűk látókörre utal, és nem veszi figyelembe az egy lakosra jutó beruházott pénz tényleges mennyiségét. Ugyanakkor ebben az esetben is egyetértek mindazokkal, akik e térség még gyorsabb fejlődését kívánják. Erre azonban a költségvetési támogatás nem ad lehetőséget,

hiszen bármelyik térség hasznára történő nagyobb ráfordítás eleve a másik térség hátrányos helyzetbe szorítását jelentené, az igények pedig mindenképp nagyok. Adottak azonban más lehetőségek is. Például a Szlovéniában élő őshonos nemzeti kisebbségeknek járó külön státusból eredően. És ebbe a kategóriába mindenképpen beletartozik közösségünk határ menti része is. A gorickói magyarok – ahogy önmagukat nevezik a Moravske Toplice, a Šalovci és a Hodos községben élő magyarok – sajnos eddig nem igazán éltek ezekkel a lehetőségekkel. Ennek bizonyára számos oka van. Én mégis elsősorban azokkal értek egyet, akik szerint a probléma lényegét a nemzetiségi szervezetek tevékenységének szervezetszervezésében kell keresni. Mi sem bizonyítja ezt jobban mind az az adat, hogy az őshonos olasz kisebbségnek otthon adó, a nyugati határvidéken lévő községek egyenként több működési és fejlesztési támogatást kapnak, mint a magyar nemzetiségieknek otthont adó községek összesen. Ugyanakkor tény, hogy az olasz kisebbség számbelileg négyeszeresen lemarad a magyar nemzetiségi mögött. Fontosnak tartom azonban megie-

gyezni, hogy az olasz nemzeti közösség esetében a fejlődés fő hordozói a községek és a nemzetiségi közösségek, míg a magyar nemzetiségünk esetében ez a Muravidéki Magyar Nemzeti Öngazgatási Közösség, ami legalábbis a »gorickói magyarok« esetében nem a legszerencsésebb megoldás, különösen, ha a gyorsabb fejlesztést lehetővé tevő források biztosítását nézzük.

Községünkben ezért támogatjuk a gorickói térségben működő községi nemzetiségi tanácsok azon törekvéseit, hogy nagyobb önállóságát élvezhessenek a saját fejlődésükkel kapcsolatos döntések elfogadásában, és ezzel több forráshoz jussanak e határ menti térség égetően szükséges gyorsabb fejlesztéséhez.

A legutóbbi találkozáson, amelyet éppen a mi közösségünkben szervezett a Szlovén Köztársaság Nemzetiségi Hivatala, és amelyen a Magyarországgal szomszédos, nemzetiségileg vegyesen lakott öt község polgármesterei és a községi nemzetiségi tanácsok elnökei mellett részt vettek a Muravidéki Magyar Nemzeti Öngazgatási Közösség és a Nemzetiségi Művelődési Intézet képviselői is, bebizonyosodott, hogy a vélemények sok mindenben eltérnek, abban viszont egyetértettek, hogy az olasz nemzeti közösséghez viszonyítva gyalázatosan kevés támogatás jut a szlovéniai magyar nemzeti közösségnek. Szintén egyértelművé vált, hogy a nemzeti közösség szükségleteinek fedezésére szükséges források beszerzésében nagyobb szerepet kell, hogy kapjanak a községi nemzetiségi tanácsok és maguk a községek, míg a Muravidéki Nemzetiségi Közösség hasonló szerepet kell, hogy betöltsön, mint ezt teszi az olasz nemzeti kisebbség esetében, ami Peter Winkler a Szlovén Köztársaság Nemzetiségi Hivatala vezetőjének véleménye szerint lényegében még a testület költségvetésének csökkentését sem jelentené. A vitában a MNÖK és a MNMI képviselőinek ugyanis éppen ilyen szempontból voltak fenntartásaik a javasolt változásokkal szemben.

Ezen – tartalmilag talán kissé bonyolult – első összeállításom végén hadd adjak hangot azon reményemnek, hogy nem lesznek ellentétek a Szlovéniában élő magyar közösség tagjai között, ugyanakkor támogatok minden olyan megoldást, amely többet nyújt a községeinkben élő magyaroknak...

Csak azt sajnálom, hogy néhányan, akiknek éppen az eseményekről szóló elfogulatlan tájékoztatás volna a feladatuk, nem tudják vagy nem akarják megérteni a pillanatot, a lényegét.

Mindenkinek kellemes húsvéti ünnepeket kívánok!

Geza GRABAR

Feri CIPOT, polgármester

Motvarjevci

SLOVESNOST OB MADŽARSKEM NARODNEM PRAZNIKU

Madžarska narodna samoupravna skupnost Občine Moravske Toplice je skupaj z Zavodom za kulturo madžarske narodnosti Lendava tudi letos pripravila osrednjo občinsko svečanost v počastitev 15. marca – madžarskega narodnega praznika. Pred spominskima obeležjema na dogodke ob prebujanju madžarskega naroda pred več kot 150 leti v Prosenjakovcih in Motvarjevcih so položili vence.

Slovesnosti v dvorani vaškega doma v Motvarjevcih so se poleg številnih obiskovalcev udeležili tudi: madžarski veleposlanik v Sloveniji Őszi István, župani madžarskih obmejnih občin Szentgyörgyvölgy, Magyarszombatfa in Nemesnép, poslanca v državnem zboru Marija Pozsonec in Geza Džuban, predsednik Pomurske madžarske narodnostne samoupravne skupnosti György Tomka, predsednik Svetovnega društva Madžarov za Slovenijo dr. Miklós Tomka, predsednika občinskih madžarskih narodnih samoupravnih skupnosti občin Dobrovnik (János Bukovec) in Hodoš (Bojan Bočkorec) ter župana občin Moravske Toplice in Hodoš, Franc Cipot in Lajos Orbán.

Slavnostni govornik, Tibor Vörös, predsednik Madžarske narodne samoupravne skupnosti Občine Moravske Toplice, je poudaril, da tudi madžarsko narodnost v Sloveniji vedno znova opozarjajo dogodki ob marčni revoluciji v letih 1848/49; cilji in

smernice tistega časa so namreč aktualni še danes. Da bi med narodnostno manjšino ohranili zavest in spoštovanje do materinega jezika, je potrebno v šolah spodbuditi madžarsko kulturo, se učiti jezika, spoznavati običaje. Po Vörösevih besedah je potrebno čimprej ustaviti siromašenje pokrajine, zato so potrebni razvojni programi za to območje. Za narodnostno manjšino in dvig pokrajine namreč samo odpiranje mejnih prehodov ne zadostuje, potrebno je vlagati tudi v infrastrukturo in druge objekte. Slavnostni govornik je zaključil z besedami, da se bo Goricko iz težavnega položaja lahko rešilo le z združenimi močmi Slovencev in Madžarov.

V bogatem kulturnem programu so nastopili člani folklorne skupine iz Motvarjevca, mladi recitatorji ljubiteljske skupine DOŠ Prosenjakovci, pevke iz Prosenjakovec ter folkloristi iz Lentija na Madžarskem.

Szentlászló ÜNNEPI RENDEZVÉNY A MAGYAR NEMZETI ÜNNEP ALKALMÁBÓL

A Moravske Toplice Község Magyar Nemzeti Öngazgatási Közössége a Lendvai Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézzel karöltve az idén is megszervezte a központi községi rendezvényt március 15-e, a magyar nemzeti ünnep alkalmából. A rendezvény résztvevői koszorút helyeztek el a magyar nemzet tavaszára emlékeztető pártosfalvi és szentlászlói emlékjelek előtt.

A szentlászlói faluotthonban szervezett ünnepi rendezvényen a számos látogató mellett megjelent: Őszi István, Magyarország szlovéniai nagykövete, a szomszédos magyar önkormányzatok: Szentgyörgyvölgy, Magyarszombatfa és Nemesnép polgármestere, Pozsonec Mária és Geza Džuban szlovén parlamenti képviselő, Tomka György, a Muravidéki Magyar Nemzeti Öngazgatási Közösség Tanácsának elnöke, dr. Tomka Miklós, az Magyarok Világszövetsége Szlovéniai Országos Választmányának elnöke, valamint a Dobronaki (Bukovec János) és a Hodosi (Bojan Bočkorec) Községi Nemzetiségi Közösség Tanácsának elnöke, továbbá Franc Cipot és Orbán Lajos a Moravske Toplice-i, illetve a Hodosi Község polgármestere.

Vörös Tibor, Moravske Toplice Község Magyar Nemzeti Öngazgatási Közössége Tanácsának elnöke ünnepi köszöntőjében hangsúlyozta: a muravidéki magyarság számára is jelzés értékűek az 1848/49-es forradalom eseményei; az akkori idők céljai és irányelvei még ma is korszerűek. Ho-

gy a nemzeti kisebbség soraiban megmaradjon az öntudat és az anyanyelv iránti tisztelet, az iskolákban ösztönözni kell a magyar kultúra értékeinek ismertetését, tanulni kell a nyelvet, megismerni a hagyományokat. Vörös szavai szerint minél előbb le kell állítani a térség elszegényedésének folyamatát és megfelelő fejlesztési programokat szükséges alkalmazni. A nemzeti kisebbség megmaradásához és a térség felemelkedéséhez nem elég az új határátkelőhelyeket nyitni, ugyanakkor szükség van az infrastruktúrába és más létesítményekbe való beruházásokra is. Az ünnepi szónok szerint a Goričko csak közös szlovén-magyar összefogással kerülhet ki a nehéz helyzetből.

A gazdag kultúrműsorban részt vettek a szentlászlói néptáncsoport tagjai, a Pártosfalvi Kétnyelvű Általános Iskola fiatal szavalói, a pártosfalvi asszonykórus, valamint a magyarországi, Lenti város néptáncsoportja.

Geza GRABAR

Središče SEME, PERJE, ZLOBNI ŽENSKI JEZIKI ...

Zagotovo je človeku težko razumeti, kako je Središče pravzaprav dobilo tako ime, tembolj, ker na tem skrajnem vzhodnem delu Goričkega, le streljaj od meje z Madžarsko, kraj s "središčem" kot centrom dogajanja nima veliko opraviti. Prej nasprotno ...

Kraj, ki ga je v preteklosti predvsem zaradi slabe infrastrukture načel val izseljevanja, živi danes z okoli sedemdesetimi dušami mirno in spokojno življenje. Z asfaltno povezavo prek Ivanjševca, ki naj bi ji kmalu sledila tudi cesta iz smeri krajevnega središča – Prosenjakovec, vodovodom, telefonijo in elektriko se je življenje ustalilo. Središče je dobilo novo, urejeno podobo, ves čas pa so za skupne akcije združevali moči tako pripadniki slovenskega naroda kot pripadniki madžarske manjšine; slednji so tod celo v večini. Ljudje se pogovarjajo tako v madžarščini kakor slovenščini.

Niti med krajani bi radi še trdneje stkali in ljudi še bolj povezali. To skušajo uresničiti tudi z delom nedavno ustanovljenega kulturnega društva, ki so ga poimenovali po nekdanjem domačem lončarju Ferencu Antalu. Da so ljudje voljni bogatiti tudi duhovno plat življenja, so pokazale prve prireditve. Po fotografski razstavi so januarja ob dnevu madžarske kulture pripravili večer recitala in pesmi, vrhunec pa so dosegli z nedavnim prikazom že skoraj pozabljenih kmečkih opravil ob zimskih večerih.

Dvorane vaško-gasilskega doma so se tisti večer spremenile v prave kmečke izbe: v manjši, kamor so namestili staro leseno pohištvo s slamnato posteljo, so ženice pognale kolovrat in predle za laneno platno; v nabito polni veliki dvorani, ki je imela podobo velike kmečke sobe, so žene posedle za dolgo mizo in *čejšale perje*. Pri kokošjem ali gosjem so ločevale mehko perje od trdega rebra v sredini. Možje so se pri drugi mizi lotili *lupanja tikvinoga semena* (bučnega semena). Ker nekoč golic ni bilo, so morali vsako bučno zrno olupiti iz belega plašča.

Za mnoge je bilo to najlepše zimsko opravilo. Tudi zato, ker se je na enem mestu zbralo več deset zlobnih ženskih jezikov, ki so potem ure in ure, večer za večerom, do *čunt obejrane* vsako in vsakega, ki ni bil navzoč. Najbolj seveda tista dekleta, ki so se spogledovala s poročnimi moškimi ali – Bog ne daj – da bi se zgodilo še kaj drugega. Tudi moški niso bili nič boljši. Hvalili so se, kako je bilo pri eni, kako pri drugi ... Ob kozarcu, dveh se jim je jezik še bolj razvezal ...

Dvorana vaško-gasilskega doma je bila nabito polna, napolnili so jo številni domačini in obiskovalci iz okoliških krajev. Žene in dekleta so ob spremljavi harmonikarja Lajoša Nemca, ki je prišel iz nekaj kilometrov oddaljenega Krplivnika, zatem ubrano zapele mnoge slovenske in madžarske ljudske pesmi. Med slednjimi so izstopale v teh krajih najbolj znane *Az a szép, Kék nefelejcs, Zöld erdőben jártam* ...

Kot se pri takem opravilu spodobi, tudi na večerjo niso pozabili. Kar iz skupne lončene skledle so bili postreženi z domačo in že skoraj pozabljeno kmečko jedjo *žujco* iz svinjskih kosti, kože in mesa. Pa seveda domačim kruhom, velikim okroglim rumenim *percom* iz krušne peči, kvašenim pecivom vseh vrst, krofi ...

In ko so bili trebuhi polni in grla namočena, so se zavrteli ob polki, *šamarjanki* in madžarskem *čardašu*.

Na koncu velja omeniti veliko gostoljubnost požrtvovalnih prirediteljev, ki so s pecivom, krofi, bogračem ter seveda pijačo brezplačno pogostili prav vsakega obiskovalca.

Geza GRABAR

Szerdahely

HATÁRÓRHÁZBÓL KORSZERŰ MŰVÉSZETI KÖZPONT

A Szerdahely közelében lévő elhagyott határórházban lassan megvalósulni látszik a nemzetközi kiterjedésű művészeti központ létrehozásával kapcsolatos projekt: dr. Franci Demšar, szlovén védelmi miniszter és Franc Cipot, Moravske Toplice község polgármestere ugyanis március elején aláírták a létesítmény megvásárlásáról szóló szerződést, és ezzel megnyílt a tervek megvalósítása felé vezető út. A projekt hordozója, a murántúli kezdeményezések egyesülete, a muraszombati ONEJ egyesület tervei szerint a határ két oldalán működő partnerek bevonásával még az idén nyáron szeretné beindítani a magyar határ közelében lévő interregionális kulturális-művészeti (Art) központot; felújítják a határórházat, mellette pedig néhány új létesítményt építenek.

És még röviden arról, milyen tevékenységek zajlanak majd a kulturális-művészeti központban? A képzőművészeti és szobrászműhelyek mellett a fiatalok foglalkoznak majd művészi öntéssel, valamint fazekassággal és festéssel is. Hogy a nyilvánosság minél több információhoz jusson a kulturális-művészeti központban és a szomszédos régiókban zajló eseményekről, idővel tájékoztatási központ kialakítását is tervezik.

A Moravske Toplice község mellett, amely megvásárolta a létesítményt és rendezi az összes szükséges infrastruktúrát, a projektben részt vesz a szomszédos magyar régió, a szomszédos

Szentgyörgyvölgy, Nemesnép és Magyarszombatfa települések önkormányzatai, valamint a Magyarországi Szlovének Szövetsége is. A projekt összértéke 327.649 euro illetve több mint 65 millió tollár, és ennek 77 százalékát PHARE Credo programból az Európai Unió biztosítja.

Végezetül említést érdemel még az adat, hogy Moravske Toplice község a projekt megvalósításába be kívánja vonni a hazai régió vállalkozóit is, hiszen a központban termékbemutatókat és más gazdasági rendezvényeket is szervezhetnek.

Geza GRABAR

Szerdahely

MAGVAK, TOLL, ÉLES NŐI NYELVEK ...

Az ember bizonyára nehezen fogja fel, honnan is kapta Szerdahely a nevét. Szerda a hét közepe, a szlovén elnevezés a »Središče« pedig egészen a „központot” jelenti. Pedig a magyar határtól egy karnyújtásnyira lévő településnek nem sok köze van az események középpontjához, sőt...

A faluban, amelynek fejletlen infrastruktúrája a múltban egyedül a falu elnéptelenedéséhez vezetett, mintegy hetven személy él békében, békességben. Szerdahely aszfaltos úton Ivanjševci településen keresztül érhető el, a tervek szerint azonban hamarosan aszfaltozzák a helyi központig, Pártosfalváig vezető útszakaszt is. Most már van vízvezeték, telefon, áramellátás – tehát visszatérhet az élet a faluba. A helybeli szlovének és magyarok – az utóbbiak élnek itt többségben – összefogásának eredményeként megújult Szerdahely központja is. Az emberek egymás közt magyarul és szlovénul beszélgetnek.

A helybelieket összefűző szálakat tovább kívánják erősíteni, amit segít a néhai Antal Ferenc falusi fazekasról elnevezett, a közelmúltban megalapított művelődési egyesület munkája is. Már az első rendezvények is arról tanúskodnak, hogy az itt élő emberek szívesen tesznek a közösség szellemi életének gazdagításáért. A januári fényképkiallítást a magyar kultúra napja alkalmából verses-dalos műsor követte, majd a rendezvények sorozata a téli esték már lassan feledésbe merülő paraszti teendőinek felidézésével, bemutatásával tetőzött.

A tűzoltó- és faluotthon termei aznap este valódi parasztszobákká váltak: a kisebbben, ahova régi parasztbútortettek igazi szalmazsákos ággyal, az asszonyok meghajtották a rokkákat és vászonszövéshez fonták a fonalat; a

zsúfolásig megtelt, nagy parasztszobává átalakított nagyteremben, a hosszú asztal körül ülő asszonyok pedig tollat fosztottak. A lúd-, illetve tyúktollról lefejtették a puha pelyhet. A másik asztalnál ülő férfiak tökmagot köpesztettek. A fiatalok közül sokan bizonyára nem is tudják, hogy valamikor csak héjas tökmag létezett, amit ki kellett bontani – köpesztetni – a fehér héjából.

Sokak számára ez volt a legszebb téli munka, már csak azért is, mert egy helyen összegyűltek az éles nyelvű asszonyok, akik estéről estére órákon keresztül pletykáltak azokat, akik nem voltak jelen: leginkább a nők férfiakra – jobb esetben csak tekintgető, ne adj Isten más esetben többre is fanyalodó lányokat. Persze, a férfiak sem voltak jobbak a Deákné vásznánál. Azzal dicsekedtek, hogyan volt ennél, meg annál a férjénél... Egy-két pohár itóka után még inkább megoldódott a nyelvük...

A tűzoltó- és faluotthon terme zsúfolásig megtelt a falusiakkal és a környékbeliekkel. A lányok és asszonyok a közeli Kapornakról érkezett Nemes Lajos harmonikája mellett szlovén és magyar népdalokat énekeltek. A

közönség nagy előszeretettel hallgatta a közismert nótákat is: *Az a szép, Kéknefelejcs, Zöld erdőben jártam...*

És a hagyományokhoz híven a va-

csoráról sem feledkeztek meg. A közös cseréptáliból kanalazták a már szintén majdnem elfelejtett házi kocsonyát: volt benne csont, bőrke, hús is jócskán. Mellette pedig a kemencében sült kenyeret, perecet, kalácsot, fánkot...

És amikor eloltották éhüket-szomjukat, táncra perdültek: polkát, samarjankát, magyar csárdást jártak.

És végezetül hadd említsük meg a szervezők végtelen vendégszeretetét, hiszen kaláccsal, süteménnyel, fánkkal, bográcsgulyással és itallal minden látogatót megvendégeltek.

Geza GRABAR

Središče

IZ STRAŽNICE – SODOBNI UMETNIŠKI CENTER

Načrtovani projekt umetniškega centra (Art Center) z mednarodnimi razsežnostmi v opuščeni stražnici pri Središču se bo končno pričel uresničevati: s podpisom pogodbe med obrambnim ministrom dr. Francijem Demšarjem in županom občine Moravske Toplice Francem Cipotom o prodaji oziroma nakupu objekta v prvi polovici marca so bili namreč izpolnjeni lastninski pogoji za uresničitev tega ambicioznega projekta. Kot načrtuje glavni izvajalec projekta, ONEJ, društvo prekmurske pobeude iz Murske Sobotice, s partnerji z obeh strani meje, bi naj medregionalni kulturno-umetniški center tik ob meji z Madžarsko zaživel že do letošnjega poletja; obnovili bi naj stražnico, poleg nje pa nekaj objektov postavili na novo.

In katere dejavnosti bodo potekale v okviru kulturno-umetniškega centra? Ob likovnih in kiparskih delavnicah naj bi se mladi začeli ukvarjati tudi z umetniškim livarstvom, po-

ZA ART CENTER V SREDIŠČU – minister za obrambo dr. Franci Demšar in župan Franc Cipot

tekale pa naj bi še številne druge delavnice, zlasti s področja lončarstva in slikarstva. Zaradi čim boljše informiranosti o načrtovanih kulturno-umetniških dogodkih v centru in sosednjih regijah bo v okviru centra sčasoma zaživel tudi informacijski center.

Poleg Občine Moravske Toplice, ki je objekt odkupila, do novega umetniškega centra pa bo uredila tudi vso potrebno infrastrukturo, bodo v projektu sodelovale tudi sosednje madžarske občine Szentgyörgyvölgy, Nemesnép in Magyarszombatfa ter Zveza Slovencev na Madžarskem. Kar 77 % vrednosti celotnega projekta – ta znaša 327.649 evrov ali več kot 65 milijonov tolarjev – bo zagotovila Evropska unija v okviru programa PHARE Credo.

Ob tem gotovo ni zanemarljiv podatek, da si občina Moravske Toplice prizadeva k projektu pritegniti tudi gospodarstvenike, zlasti iz domače regije, saj bi v centru lahko potekale tudi promocije njihovih izdelkov in druge gospodarske prireditve.

PERJE SE JE ČEJSALO – s folklorne prireditve v Središču

Moravske Toplice

DOBRO OBISKAN TEČAJ

V prostorih Evangeličanskega mladinskega doma Primoža Trubarja v Moravskih Toplicah je tudi minulo zimo potekal praktični tečaj kuhanja in peke za žene in dekleta iz občine Moravske Toplice. 40-urni tečaj, ki je v dveh skupinah potekal od lanskega novembra do sredine februarja, je vodila strokovna učiteljica kuharstva Olga Godina iz Gornje Radgone, pripravila pa sta ga Občina Moravske Toplice in Turistično informacijski center (TIC) Moravske Toplice.

Več kot trideset tečajnic je spoznavalo osnove ali se izpopolnjevalo pri pripravi več kot sto vrst jedi in peciva: od domačih juh, enolončnic, ribjih jedi, prilog, jedi iz testenin, krompirja, mesa ter seveda vseh vrst peciva, tudi kvašenega. Največ zanimanja so pritegnile stare jedi iz časov naših babic, kot so jedi iz ajdove moke in kaše, ki se na naših delnikih preredko znajdejo in jih zagotovo premalo poznamo.

Suhi Vrh

BOŽIČNA TRGATEV PRI ERNIŠEVIH

V prednovoletnih dneh so nekateri vinogradniki na obeh bregovih Mure opravili še zadnje dejanje v svojih vinogradih. Tudi Erniševi iz Tešanovec, ki imajo vinograd in vinotoč na Jelovškovem bregu nad domačo vasjo.

Erniševi se v poznih trgatah poskušajo že drugo leto. Potem ko so v začetku lanskega leta prvo zimsko trgatve na tem priljubljenem vinorodnem območju poimenovali abrahamovo vino po 50. osebem jubileju gospodarja Mirana, je bila letošnja trgatve božična. Gospodar je sicer priznal, da so zadnje trgatve v lan-

skem letu načrtovali tik pred prehodom starega leta v novo, na silvestrsko noč ...

Kljub rahli otoplitvi na dan trgatve Erniševi niso bili razočarani: vino iz mošta renskega rizlinga z okrog 500 trsov, skoraj 200 litrov ga je nateklo, bo po vsej verjetnosti jagodni izbor. Božično vino bodo napolnili v posebej za to priložnost oblikovane 0,5- ali 0,75-litrskeske steklenice.

Delo je šlo lažje od rok tudi zaradi harmonikarja Stanka, ki je veselo raztegnil meh.

Množico trgačev, sorodnikov, sosedov, znancev in prijateljev, je obiskal tudi božiček, ki je otrokom in odraslim radodarno delil slaščice iz svoje vreče.

Občinska športna zveza Moravske Toplice BOGATO LETO ŠPORTNO-REKREATIVNIH PRIREDITEV

Občinska športna zveza Moravske Toplice oziroma njene komisije za atletiko, veliki in mali nogomet, kolesarstvo, šah ter ljubiteljev starih motorjev je tudi minulo leto pripravila vrsto odmevnih športno-rekreativnih prireditev.

Po zimski rekreacijski vadbi, ki je bila namenjena vsem občanom, je v Sebeborcih že v mesecu aprilu potekalo 3. odprto prvenstvo občine Moravske Toplice v krosu, skupaj s tekom pomurskih poslancev, županov, managerjev in svetnikov. Teka se je udeležilo 171 tekmovalcev.

Meseca maja se je občina že drugo leto zapored vključila v množično športno prireditev *Veter v laseh - s športom proti drogi*, katere namen je prek športa mladim čimbolj približati vrednote življenja. V športnem centru zdravilišča je v športnih tekmovanjih, likovnem in plesnem izražanju sodelovalo 332 učencev z vseh treh osnovnih šol v občini (Bogojina, Fokovci in Prosenjakovci). Prvič so se jim pridružili tudi učenci s sosednje pučonske osemletke.

Junjski *Olimpijski tek*, že šesti po vrsti, je v Moravske Toplice privabil 376 ljubiteljev rekreacije iz celotne pomurske regije, številni pa so bili tudi iz drugih krajev severovzhodne Slovenije.

Na občinskem *nogometnem turnirju* avgusta v Martjancih je med štirimi ekipami zmagovalni naslov osvojila vrsta iz Bogojine; najboljši na občinskem turnirju dvanajstih ekip v malem nogometu junija v Ivancih pa so bili domačini.

Zelo uspešno je bilo tudi tradicionalno mednarodno *srečanje ljubiteljev starih motorjev - Rally Moravske Toplice '99* v Tešanovcih, saj se ga je udeležilo kar 71

voznikov starih motorjev in motornih vozil iz Avstrije, Hrvaške in Slovenije.

Na 3. *rekreacijskem kolesarskem maratonu*, ki je v prvi polovici septembra potekal v počastitev občinskega praznika, je našo občino na dveh progah, krajši 25- in daljši 50-kilometrski, prevozilo 171 kolesarjev.

Do konca leta so se zvrstile še nekatere druge športne prireditve: občinsko prvenstvo v krosu v Selu, odprto prvenstvo občine v šahu je novembra potekalo v Vinogradniškem centru Goricko v Ivanovcih, v Andrejcih so pri-

pravili prireditev Občan strelja, na novem avtomatskem strelišču v Sebeborcih pa je konec leta potekal še tradicionalni novoletni turnir v streljanju s serijsko zračno puško.

Občinska športna zveza je bila tudi soorganizator dveh evropskih klubskih prvenstev pokalnih prvakov skupine C v *hokeju na travi* v Moravskih Toplicah: aprila za moške ter maja še za ženske.

Tudi za letošnje leto je izdelan pester program športno-rekreativnih prireditev, ki se v osnovi ne bo razlikoval od lanskega.

Prizor z Olimpijskega teka v Moravskih Toplicah

IV. odprto prvenstvo občine v krosu LETOS TUDI REKREACIJSKI POHOD

Komisija za atletiko pri Občinski športni zvezi Moravske Toplice bo v sodelovanju s krajevno skupnostjo Selo ter športnim in drugimi društvu v kraju v soboto, 22. aprila 2000, pripravila tradicionalno IV. spomladansko športno-rekreativno prireditev *Odprto prvenstvo občine Moravske Toplice v krosu s tekom pomurskih poslancev, županov, svetnikov, direktorjev in managerjev* ter letos prvič tudi pohod pod naslovom *Spoznajmo našo občino*.

Letos bo kros še zanimivejši, saj bodo ob številnih kategorijah za najmlajše več starostnih skupin pripravili tudi za starejše tekmovalce. Na krožni 1.000-metrski progi bodo ljubitelji teka tekmovali v kar 21 kategorijah, od mlajših dečkov (letnik 1991 in mlajši) na 1.000 metrov, prek mladinskih kategorij na 2.000 oziroma 3.000 metrov, članov in veteranov na 3.000 oziroma 5.000 metrov pa vse do poslancev, županov, svetnikov, direktorjev in managerjev ter občanov na 1.000 metrov. Najboljši trije

bodo tudi tokrat nagrajeni s kolajnami, najboljših šest pa z diplomami.

Kot novost letos uvajamo rekreacijski pohod v trajanju približno ene ure. Pot bo pohodnike vodila po razgibani okolici prireditvenega prostora. Vsak pohodnik bo po prihodu v cilj prejel spominsko priznanje o udeležbi.

Prireditve se bo pričela ob 10. uri, ob 13. uri pa bo sledil še zaključek s prvomajskim družinskim piknikom.

Vabljeni vsi ljubitelji rekreacije in dobre volje!

Prosenjakovci USTANOVILI ŠPORTNO DRUŠTVO

Dolgo tradicijo športne dejavnosti v Prosenjakovcih so v začetku letošnjega leta povežali v širše okvire - na občnem zboru kluba malega nogometa so namreč ustanovili Športno društvo Prosenjakovci. Vanj se je vključilo več kot 30 ljubiteljev športa, za predsednika pa so izvolili velikega športnega zanesenjaka Rajka Janjiča.

Kot nam je povedal novi predsednik, imajo iz občinske blagajne zagotovljenih že nekaj sredstev za ureditev novega športnega centra pri dvojezični osnovni šoli. V okviru športnega društva trenutno deluje le sekcija za mali nogomet, že kmalu pa naj bi se ji pridružile nekatere nove. Ob nogometu je največ zanimanja za lokostrelstvo in streljanje z zračno puško.

Člani športnega društva bodo 11. junija priredili občinski turnir v malem nogometu. Poleg uspešnega nastopanja v občinski nogometni ligi in sodelovanja na številnih turnirjih doma načrtujejo tudi nastop na tradicionalnem turnirju na Madžarskem.

Moravske Toplice

V. BALONARSKI FESTIVAL

Nebo nad Moravskimi Toplicami in bližnjimi kraji je bilo v drugi polovici januarja zopet prekrito s toplozračnimi baloni, ki so se udeležili tradicionalnega balonarskega festivala. V odlični organizaciji Zdravilišča Moravske Toplice, Balonarske sekcije Berta Športnega kluba Triglav Predanovci ter soboške Območne enote Zavarovalnice Triglav je bil letošnji festival že peti po vrsti. Udeležba petindvajsetih posadk iz Slovenije, Avstrije, Hrvaške, Madžarske, Češke in Slovaške je najboljši dokaz, da se je prireditev v Moravskih Toplicah dodobra utrdila in da je že zdavnaj prerasla v pravo mednarodno prireditev.

Prvi dan festivala so se balonarji kljub nadežnemu severozahodniku, ki je marsikateremu udeležencu povzročal nemalo težav, pomerili v »lovu na lisico«. Po pravilih zmagala posadka, ki se ob pristanku ali odvrženem markirnem predmetu najbolj približa balonu-lisici. Po pričakovanju je zmagala pripadla najboljšemu slovenskemu balonarju Aviju Šornu iz Balonarskega kluba Barje. Zmagovalca v nedeljski disciplini »zagradi ključ«, ki so jo na festivalu tokrat izvedli prvič, ni bilo.

Na jubilejnem festivalu so opravili krst novega balona Balonarske sekcije Berta. Omenjena balonarska sekcija postaja vodilna na tem območju Slovenije. Na letošnjem srečanju so balonarji počastili tudi abrahama pilota Štefana Bertalanica, ki je pilot novega balona. Prav v svojem petdesetem letu se je odločil, da bo pričel inštruirati kandidate za pilote balonov.

Naj na koncu še dodamo, da je na letošnjem festivalu Balonarska sekcija Berta

v sodelovanju s podjetjem Creativ iz Murške Sobotne svoje delo predstavila tudi v multimedijški obliki, na CD-romu z naslovom Dobrodošli v Sloveniji. Ob predanovski balonarski sekciji je v posebnem dodatku predstavljeno balonarstvo v Sloveniji.

Balonarska prireditev v Moravskih Toplicah je iz leta v leto vse bolj odmevna. To dokazuje tako število udeležencev kot tudi gledalcev. Nedvomno pa je bil dosežen tudi osnovni smoter srečanja – promocija Zdravilišča Moravske Toplice in turističnih zanimivosti dežele ob Muri na eni strani ter balonarstva kot športne zvrsti, ki ima še veliko neizkoriščenih možnosti, na drugi strani.

Geza GRABAR

Petega festivala se je udeležilo rekordno število posadk iz šestih držav.

Foto: Geza GRABAR

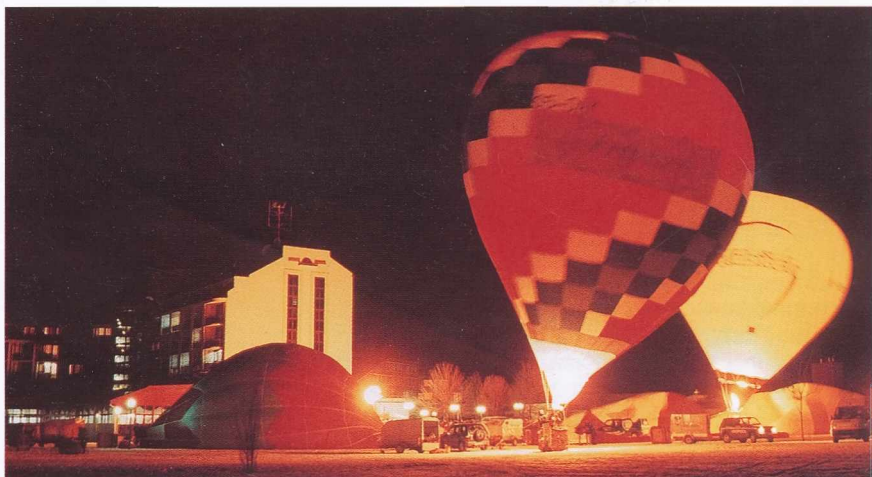

Foto: Jaka POJBIČ

Za številne obiskovalce in goste zdravilišča je bila gotovo tudi letos najbolj spektakularna večera osvetlitev zdravilišča s toplozračnimi baloni.

OBČINA MORAVSKE TOPLICE
in NABERGOJ veterinarski inženiring
Moravske Toplice d.o.o.

VABITA NA PREDAVANJE

na temo nega, preventiva in najpogostejše težave pri mesojedih živalih, drobnici in kuncih, v četrtek, 20. aprila 2000, ob 19. uri v prostorih gasilskega doma v Moravskih Toplicah.

Vljudno vabljeno!

USPEŠNO DELO KINOLOŠKEGA DRUŠTVA GORIČKO SEBEBORCI

Poleg vzrejnega pregleda za nemške ovčarje, ki ga je na njihovem poligonu organiziralo KLNO Slovenije in se ga je udeležilo 27 tekmovalcev iz vse države, kaže med uspehi na organizacijskem področju v lanskem letu omeniti tudi izpite za službene pse pasem nemški ovčar, rottweiler in drugih pasem. Šolanje se je izvajalo po programu ISP-A, ISP-B in ISP-2.

Iz zares bogate bere priznanj in nagrad omenimo le nekaj največjih uspehov: Dani Lipič je postal državni prvak v sledenju s psico Nero pasme nemški ovčar in se udeležil svetovnega prvenstva v Švici. Velik uspeh je dosegel tudi Vlado Škerlak s psom Sollo pasme rottweiler, saj sta se v sledenju po programu IPO III skupno uvrstila na tretje mesto v državi ter na drugo mesto v ciklu državnih klubskih tekem po programu IPO I. Škerlakov

Sollo je pridobil tudi naziv »prvak v lepoti Slovenije«. V kinološko društvo se je včlanil tudi odličen tekmovalac Branko Temlin s psom Dalijem, ki tekmuje v sledenju po programu IPO I.

V okviru ŠKD Goričko je bila julija lani pod okriljem Kluba ljubiteljev rottweilerjev Slovenije ustanovljena 3. območna skupina, ki šteje 15 članov in pokriva celotno območje Pomurja.

Med letošnjimi prireditvami bo najpomembnejše državno tekmovanje rottweilerjev 20. maja na poligonu v Sebeborcih.

Ob 10-letnici delovanja je bilo društvo lani nagrajeno s posebno plaketo in priznanjem med športnimi društvi Občine Moravske Toplice za tekmovalne uspehe in organizacijske dosežke.

G. G.

Informativni list Lipnica izdaja občina Moravske Toplice, zanjo odgovarja Franc Cipot, župan • stalni sodelavec: Geza Grabar • prelom in fotoliti: Atelje Antolin • tisk: Solidarnost, april 2000 • Lipnica ni naprodaj – vsako gospodinjstvo v občini jo dobi brezplačno, drugi zaintereseni pa na sedežu občine, Kranjčeva 3, 9226 Moravske Toplice, tel.: (069) 48-765, 48-810, 48-820, 38-500; faks: 38-502. Osnovne podatke o občini najdete na Internetu na naslovu: <http://www2.arnes.si/guest/msomt1/>